

rek

hogy utazzék a hely- vizsgálatot. ügyminiszter Coroiu szö- t adott a sajtónak. Az kijelentette, hogy a kelt, mert nem ez az el- omániában. azonban — mondotta az

a botosani börtön sze- nös. Az új igazgató rte jelentésében, hogy a vizsgálat lesz hivat- hogy kit illet a fele- lősség.

iszter ezután előbbi je- amelyek úgy tudják, rábban tagja volt Coroiu tette, hogy az a katona, egyike volt a legfégyel- nak. Nem lehet tudni, ta-e vagy pedig Coroiu hatást, hogy elősegítette

ságok véleménye szerint ra a két szökevényt a n foglalkozik azzal a Lengyelországba szökik. volt, mert számos betö- va nem került elő. szik, hogy a botosani bír- ra, Ursache, akit Coroiu függesztettek fel állásá- a banditavezér szökésé-

n felajánlja az afrikai rmatbirtokok revízióját erősitik azt a hirt, hogy slatokat fog a háromha- elé terjeszteni. Ezen a nt felajánlja az afrikai revízióját, ha Olaszor- utól.

solini tárgyalta Francia- ág olasz követével us 13. A Matin római Mussolini tárgyalta f római francia nagy- vtségi tanácsülésszak Mussolini és De Cham- ja volt. Politikai körö- ni tanácskozás előkészí- is nagy fontosságot tu- áskozásának.

olasz csapatokat éjjel títják a szuezi csatornán szűl

us 13. A Times alexand- nt az olasz csapatoknak a való átszállítása Erit- ajókon folytatódik. A zben éjjel történik. Az szti a kikötő előtt hor- zaterőben beteg olasz apitást nyert, hogy a ajók fedélzetén 50 ezer ban szenvedő katonát

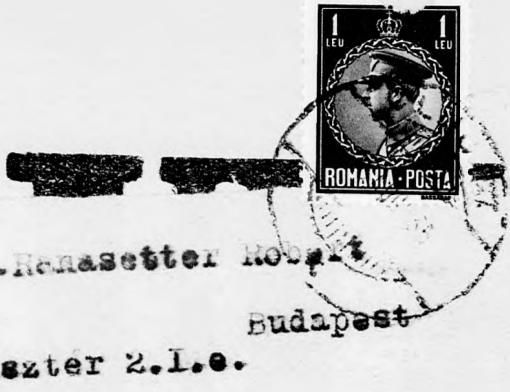
boru kitörése kiélezni a rek és feketék közti vi- tyt

us 13. Pretoriából je- afrikai miniszterelnök- atkozatban rámutatott sz-abessziniai konfliktus Anglia és Franciaország k lehetősége határozza megengedni, hogy Olasz- om nézeteltéréseire épít- ni szándékoljt lépéseit. A Népszövetség vereségét é egész Afrikában a fe- közt — a viszonyt.

szönt nem kaphat Abesz- ia

us 13. Pénzügyi körök- gy Abessziniának lehe- rőlcsönigényével a fran-

Társa postaiá plátite in num. No. 224713/029. Szerekesztőség Budapest Biszter 2.1.e. ZSIDÓPOLITIKAI NAPILAP

ELETT

Bármentetlen leveleket nem fogadunk el. — Kéziratok megőrzését és visszakiutését kess vállaljuk. Főszerkesztő dr. Marton Ernő. Felelős szerkesztő János Ferenc. Bucuresti szerkesztő Hás- szegi Ernő, Strada Matel Mla 8. Péntek, 1935. augusztus 16. 5095. EV. AV 16. XVIII. EYF. 181. SZÁM.

Egy új iparág

Egy, az Egyesült Államok nyugati részé- ben alakult új vállalat megszabott összegért az Unió bármely városában megrendelésre hazudik, azaz valamely gyár, üzlet verseny- társáról valami kellemetlen hírt röpit világ- ga. Vendéglőkben és bárókban például az ügynökei beszélgetés közben azt kezdik hi- resztelni, hogy az új sörgyár romlott söré- től sokan megbetegedtek. Egészen bizonyos, hogy a hír bizalmatlanságot fog kelteni az új gyár készítményei iránt. Egy ruhagyáros- ról az a hír terjedt el, hogy a ruháit viseltes ruha anyagából készíti. Egyik vásárló, aki- nek szintén a fülebe sugták ezt a híreszte- lést, valami kiütést kapott és mert most már szentül meg volt győződve, hogy a régi posztó fertőzte meg, pört indított a ruha- gyári cég ellen. A vád kezdeti vizsgálata során derült ki először, hogy rágalmakat terjesztő szervezett vállalatok dolgoznak bárkinél a befektetésén. A legtöbb esetben meglehetősen bajos pört indítani e vállala- tok ellen, mert az Unió sok államában csak az írásban, nyomtatásban és képmen elköve- tett rágalmazás büntethető. Susogva rágál- mazni azonban büntetés veszedelme nélkül lehet, ez tehát a versenytárs lebrására szol- gáló új, hatásos, bárha elvetendő módszer.

Hüsilni kell ilyenkor...

Nyar van, nincs forgalom, minden tesped, már a deviza-panamák berkeibe is siri unal- om borul, mint beérkezett polgárok házasa- ételére. Hüsilni kell ilyenkor. Véletlen szerepelt-e benne, vagy szándék, hogy Vasilescu, Nacht és társai éppen most be-ültek „hüvisre”? Egy bizonyos, hogy az almoskönyv szerint is, hüvisön lenni ebben az időszakban jót jelent. Tessék csak meg- kérdezni, Ursache urat, aki Botosaniiban börtönigazgató volt és sokban hozzájárult 30 ezer lej kártalka ellenében — Coroiu ké- nyelmes és nyugodt hüsiléséhez. Valamivel odesőbban kapta az élvezetet, féláron, — szinte, Zabraceanu adófőnök ur, aki másod- osztályu hüsilőt volt ugyanott.

Nem pófára ment a dolog; érdemre. Az adófőnök csak csalt és sikkasztott, de Coroiu rabolt és gyilkolt. Jobban meg is fizethette.

Biztos vannak rejtett pénzei. Hüsilni kell ilyenkor, de Coroiu hirtelen forróságot érzett a talpában és kísértált Bot- osani üdülőhelyéről. Gondolta, éjnye van még egy kis restanciam, pár megvényben kel- lenél kevesebbet raboltam, azontelül Suca- vába akarnak szállítani, ahol a börtön még- sem üdülőhely.

Jó lesz másutt hüsilni. Meglehet, hogy idegen néven a bandita valahol, valamelyik fürdőhelyen pihen, ol- esőbb kurtalka, de kétségtelenül gyöngébb komfort mellett.

A kumintang ülése

Mialatt Európában — hogy köznapi kifeje- zéssel éljünk — dühöng az egyetértés, a mesze- ző Távolkeleten nagy dolgok érlelődnek. Az ázsiai fajok összefogásának vajudó problémája egyre inkább közeledek ama meg- oldás felé, melyet Európa Napoleon uralma óta, Briand és Stresemann próbálkozásai után sem tudott megoldani.

A kínai nemzeti és szociális megújodás egyik nagy nemzeti szervezete, a kumintang szeptemberben kongresszusra ül össze ame- lyen döntő jelentőségű elhatározások fognak megszületni Kína és közvetve az egész Távol- kelet sorsára vonatkozólag.

Nem lehet kétséges, hogy Kinának ez a legnagyobb politikai szervezete nem fog ki- zárólag a kínai belpolitikai kérdések megol- dására szorítkozni, hanem fel fogja vetni az elnyomott és kizsákmányolt ázsiai népek egész kérdés-komplexumát, az elnyomó és egyre inkább a dezorganizálás felé közeledő európai népekkel szemben.

Ez már csak azért is valószínű, mert az utóbbi hónapokban feltűnő az a közeledés, amely Kína és Japán között létrejött s amely- nek fókuszában az a japán politikai körökből eredő felfogás áll, hogy a sárga és a többi

Választási kormány van előtérben?

A személyiségek kormányának terve lekerült a napirendről

Bucuresti, augusztus 15. A kormány helyzete még mindig nem jutott nyugvóp- pontra. Annak ellenére, hogy Tatarescu miniszterelnök minden alkalmai megragad annak hangoztatására, hogy a kormány pozíciója szilárd, a beavatott körök véle- ménye szerint korántsem oly rózsás a kor- mány helyzete, mint ahogy az a miniszter- elnök nyilatkozataiból kitűnik.

Két nehézséggel kell megküzdnie a Ta- tarescu-kormányának. Az egyik a pénzügyi helyzet, amely egyformán súlyos belföldi és külföldi vonatkozásban is. A másik ne- hézség a külisszák mögötti intrika, amely felhasználja különösen azt a körülményt, hogy a kormány nem bír megegyezésre jutni a külföldi államokkal a fizetési mó- dozatok tekintetében és ezért áthatatosan agítal illetékes helyeken az ugynevezett személyiségek kormánya érdekében.

A személyiségek kormánya azonban aligha valószínűsíthető meg. Elsősorban tu- ságosan korán pattantak ki a külisszák mögötti keverések hírei és a felzudulás olyan nagy volt, ami egyáltalában nem teszi lehetővé egy ilyen kombináció létre- jöttét. Különben nagyon valószínűtlen, hogy a személyiségek kormánya meg tud- ná oldani a legégetőbb problémát, a kül- földi fizetések rendezésének az ügyét. Nem beszélve arról, hogy egy ilyen kormány- nak rengeteg nehézséggel kellene megküzd- denie. Harcolnia kellene a liberális párt- tal, a nemzeti parasztpárttal, a kisebb poli- tikai formációkkal és általában az egész politikai világgal. Viszont a külföld is csak olyan kormánnyal volna hajlandó a fizet-ési egyezményekről tárgyalni, amely ko- mely alapokon nyugodna.

Eppen ezért erre való tekintettel a kü- lisszák mögött néhány nap óta felhagytak a személyiségek kormányának tervével és

egy új kombinációt dobtak felszínre. Ez- uttal választási kormány megalakulásáról van szó, amelynek elnöke egy nagy presz- tizzsal bíró, párton kívüli politikai szemé- lység volna, tagjai pedig a különböző poli- tikai pártok bizalmi emberei. Vagy pe- dig olyan személyiségek, akiknek a mul- ta a legnagyobb garanciát szolgáltatná a választási kormány tiszta működésére. Ar- ról is szó van, hogy ebben az esetben tel- jesen tiszta választások lennének, úgy annyira, hogy rendelet-törvény alapján fei is függesztenék a választási törvénynek azt a rendelkezését, amely negyven szá- zalékos primumot ad a többséget elért pártnak.

A politikai pártok vegyes érzelmekkel fogadják a választási kormányának a hírt. Nem szívesen látna egy ilyen kormányt a liberális párt, amely aligha remélhetne többséget ebben az esetben. A nemzeti pa- rasztpárt azonban hajlik erre a megoldás- ra, még pedig két okból. Az egyik ok az, hogy a választások esetén kiderülne, hogy a szélső jobboldali pártoknak közöttük a vezetőstáknak is, nincsen komoly gyökerei az országban. A másik ok az, hogy ha primumos-rendszer nélkül és választási kor- mány alatt sikerülne a nemzeti parasztp- pártnak többséget szereznie, úgy ez azt jelentené, hogy a nemzeti parasztpárt tel- jesen szabad kézzel kerülhetne uralomra.

Mindez természetesen még csupán kom- bináció. Minden attól függ, hogy a Tata- rescu kormány tudja-e tartani pozícióját, vagy sem. A kormány e pillanatban nehéz órákat él, mert egyetlen külföldi állammal sem tudott mindkét félre kielégítő meg- oldást találni a fizetési egyezmények ügyé- ben. Ha azonban mégis sikerülnének a külföldi tárgyalások, úgy helyzete kétség- telenül megszilárdul.

Csaldarisz el akarja halasztatni a görög népszavazást

Athén, augusztus 15. (Rador). A lapok szerint a néppárt néhány képviselője, akiknek vezetője Csaldarisz miniszterelnök, olyan ak- ciót indítottak, amelynek célja lenne a kép- viselőket kérvény aláírására rábírnai, hogy a

népszavazást elhalasztassák. Akciójukat az- zal indokolják, hogy nem akarják a nép po- litikai szenvedélyeit újabb lángra lobbantani. Remélik, hogy a nemzetgyűlés 300 tagja kö- zül 150 alá fogja írni a kérvényt.

színes fajoknak meg kell értenük egymást, hogy sikeresen tudjanak fellépni az európai nagyhatalmakkal szemben s egy nagy össze- fogással végképp lerázzák magukról a fehér faj beképzelt felsőbbségének igáját.

Ennek a koncepciónak gyakorlati végre- hajtására kétségtelenül Japánnak vannak meg- egyelőre a hatalmi eszközei s nem lehetetlen, hogy Kinában is egyre inkább teret hódít az a felfogás, hogy a kínai nemzeti ujjaszületést sokkal inkább lehet realizálni Japánnal együtt, illetőleg Japán vezérlete mellett, mint Japán ellen.

A szeptemberben összeülő kumintang fel- adata lesz ebben a kérdésben véglegesen ál- lást foglalni. A nehézségek ebben a vonatko- zásban óriásiak, de talán nem áthidalhatatlanok. Nankingban, de sőt Kantonban és a kínai kommunista területeken is egyre inkább ér-

lelődik az a belátás, hogy az európai nagy- hatalmak kizsákmányoló tevékenysége ellen igenis kell és lehet olyan platformot találni, amely, ha világnézetileg nem is, de a területi egység tekintetében nem jár majd külön uta- kon.

Meg fogja könnyíteni a kumintang át- orientálódását Japán felé az a tény hogy a japán kultúra és nyelv lényegében azonos a kínaival s a kínai belső harcok és állandó ele- mi pusztítások nagyon is igényelnék a japán beavatkozást helyesebben a japán vezetést, mely egyedül volna képes rendet teremteni a kínai káoszban.

A kumintang szeptemberi ülészaka tehát nemcsak Kína belső ügye hanem sok tekin- tetben Európa ügye is, amelyre minden bi- zonyval fel fognak figyelni a Kinában oly- annyira érdekelt európai nagyhatalmak is.

VILÁG TUDÁS

Vannak-e még ismeretlen földrészek?

Angol és amerikai kutatók új ex- pedíciót szerveznek az Amazona- tók ismeretlen részének főkutatás- sára. Ebből az alkalomból megkísé- rül földterületi az eltűnt Fawcett ez- redest, vagy megpróbálnak világos- ságot deríteni a híres utazó sorsá- ra. Eugen Oberhammer professzor, a híres bécsi geográfus korunk lá- zas kutatásairól nyilatkozik ebből az alkalomból.

Néhány évvel ezelőtt a fehér foltok egész tömege jelezte a ki nem kutatott területeket, amelyekről az embereknek természetesen egészen ködös fogalmaik vol- tak. A repülőtechnika volt az az eszköz, amely lehetővé tett a geográfusok számára az ismeretlen részeknek a leve- gőből való megismerését. A repülőtech- nika ugrásszerű fejlődésével a tudomány előtt és megtáruktak olyan titkok, amik- nek fölfedezésére évszázadok törekvése hiábavalónak látszott. Országrészeket és kontinenseket, amelyeknek átkutatása évek roppant munkájába és áldozatába ke- rült volna, néhány óra alatt átrepülték. Az e fajta repülések más természetűek ugyan, mint azok, amiket kultivált orszá- gokban hajtanak végre pilótáink. Az ismeretlen földet földérítő repülő mindenek- előtt gondoskodik szükséges műszerekről és szakszerű megfigyelőkről, kiknek fel- adata ott fent a levegőben megvizsgálni a terület topografiáját, növényvilágát, he- gyeit, vizeit, erdőségeit. Egy repülő- ex- pedíció összeállítása sokszor körülménye- sebb, és nehezebb, mint a szárazföldi, de sokszor eredményesebb is. A jó repülőgép és az ügyes pilóta két legfőbb kellék az ismeretlen földterületek kutatására.

Noha birtokában vagyunk a repülőgép óriási előnyeinek, még sem mondhatjuk, hogy ezzel a „fehér foltok” problémáját meg is oldottuk. Ma még roppant területei a világnak ismeretlenek. Kezdjük mingyárt Délamerikával. Különösen Bra- zília, óriási trópusi öserdőt ölel magába, amely a kilométerek ezreire terjed és olyan területet főd be, amely nagyságra fölér egy kisebb világrészre. Ezeken a ter- ületeken eddig lehetetlen volt átjutni, a veszedelmek ezrei leselkednek az emberre. Mindenekelőtt a mocsárláz. A területek egyrésze ugyanis a nagy forróság és a mocsár miatt járhatlan. Aki behatolni me- részkedik, ebbe a vadonba, számitania kell ha a betegségeket le is győzi, az éhenha- lással. Akinek nincsen megfelelő esély- gészlete, az itt nem kap táplálékot és bi- zony könnyen megcsúsz, hogy éhenpusztul.

De Pinode, a híres repülő egy alkalom- mal kijelentette, hogy amikor átrepült a braziliai öserdők föött, olyan halálszejtel- meket érzett, mint soha semmilyen repü- lése közben. Az Óceánon való kényszerle- szállása — úgy mond — nem olyan vesze- delmes, mint az öserdők valamelyik tisz- tásán. A tengeren még mindig van re- mény, hogy egy hajó észreveszi, itt azon- ban menthetetlenül el kellett volna pusztulnia.

Hogy mi rejtőzik Brazília „zöld poklá- ban”, arról sok minden fantasztikus leírást lehet olvasni. Hogy mi igaz belőle, azt csak egy komolyab és alaposabb kutatás révén lehet majd megtudni. Vannak utasok, akik egészen idegenszerű és roppant nagyságu állatok jelenlétéről számolnak be, mások viszont azt mondják, hogy világosbőrű, sőt fehérbőrű indiánok lakják a területe- ket, valahol messze, hozzáférhetetlen mély- ségében az öserdőknek... Hiszen bizonyos hogy ennek az új földrésznek a felkutatá-

„Po
ge
A

Vlad Aurel
szerinte hama

Teius, augusz
isan megterdi n
dálkozik, amikor
— A parlamen
csenk megismerni
Arról folyik a
bárhova eljuthat
nozzájáról a turis
kor megtudja, ho
kesedve dicséri a
zát havasokat, a
dóvel a Zanvaga
volt kultuszminisz
adást, amelyek n
csak bizonyos ese
Alvincen ujságo
jelenti, hogy nem
ország nem mer
— Már másfél
kát, mint a forró
tizenkét napja, az
nem vettem lapot
tudom, vajjon ne
Tatarescu-kormány
— Jól teszi
ka nem érdemi n
ember. A politika
Akaqatlanul rát
repre.
— Excellenciás
urhoz? — kérjü
— Egyelőre Som
válasz.
De most már be
zük tehát:
— Igazok-e azok
és Vajda kibékülé
„Tiszta d

A szelid Vlad a
szarákat hány, fe
magából kikelve
— Anok rágalog
het! Talán vessük
reknek, mit M
Vlad nem tud elfo
lyos jelzőt Mihala
nak Ausnittal fenn
csolatban.
— Tudja maga,
S Vlad ezuttal
illeti a miniszteri
gyűlöletűt fűtött
— Parasztilamc
gógia az egész! V
ekkel az ország
eleggé paraszt áll
és politikust akar
nem kér belőle a
hogy becsapják, o
— Parasztilamc
mushoz, ahelyett
cusztrilázainánk a
megjűnk a mezőga
megmondtam én e
Ene Ernőnek is, a
retikusának.

— Aztán nézze
programjukat, me
pontjuk felosztani
ket, de a második
vokat, biztosít biz
telemek, ugyhogy
nít előírja... rav
egyéb ravaszágok
a szomszédiba, leg
Ez elképeldünk
Vlad nyersen kimo
— Előbb lesz n
kutyaiból, mint M
— De hiszen M
— vetjük közbe.
— Uram, ez a
raszt, soha sem c
Raducanu, hol Ma
ben, ezeknek az es
s azt teszi, amit o
lusi tanító volt s
keresztül. Kutyaib
la hiányzik az ala
Jottam egy alkak
oda vetette a fo
lache ur, én el fo
még egy könyvet

Ujabb antiszemita-hullám Németországban

A munkások bojkottálják a náci-kereskedőket. Zsidókat zavarnak ki a fürdőhelyekről. Lázzítják a parasztokat, hogy zsidóknak ne adjanak el élelmiszereket

Berlinben megkezdődött a nyílt ellenállás a hitlerizmussal szemben

sa sok érdekes újdonságot fog a kíváncsi világ elé tárni és bizonyos, hogy a földi kincsek hatalmas tárháza fog megnyitni az emberiség számára, amely természetes szaporulatával és igényeinek megnövekedésével rákényszerül új területekbe való behatolásra. Meg fogunk ismerni egy új állat- és növényvilágot. Ami azonban eddig történt ezen a területen, az nem tart hat számot tudományos elismerésre, mint-hogy nem egyéb fantasztikus feltevésnél.

Véleményem szerint inkább azoknak lesz igazuk, akik az északi Dél-Amerika magasan fekvő őserdőiben, Bolíviában, Guyanában és Equadorban gyanítanak mesés talajkincseket. Hiszen tudjuk, hogy néhány területén a nevezett országoknak, nagy mértékben bányásznak még ma is aranyat. Uj-Guynia szigete még mindig nincs kikutatva, holott bizonyos, hogy a rajta lévő hegyláncok alatt nagy kincsek tárulnának meg. A fehér ember számára nehéz az előbbrejutás ezen a terepen, amelynek a vegetációja teljesen magánviseli az őserdő karakterét. A hollandok azonban szívós következetességgel dolgoznak ennek az országrésznek a kiaknázásán. Ők is igénybe veszik, ami egészen természetes, a repülőtechnikát, amelynek segítségével roppant sok új bányászati kiaknázásra alkalmas föld került birtokukba.

Teljesen ismeretlenek továbbá még mindig a déli sark egész kontinense. Scott és Amundsen előretutott egy részében, de az ugynevezett „hatodik földrész” mégis a repülőtechnika derítette fel. Azonban a repülők csak bizonyos irányban tudtak előrejutni, úgy, hogy alapos ismereteket nem tudtak szerezni a déli sarkról. Annnyit megállapíthatunk tudományosan, hogy a hatodik földrész jóval nagyobb Európánál. Tudjuk, hogy belsejében egy nagy fenik szűk huzódik. Magaslatokat láttak, amelyek legalábbis 3000 méternyire emelkednek a lapály fölé. Fájdalom, ezt a részt a világnak nagyon nehezen lehet majd alaposan kikutatni és sok időbe fog kerülni, amíg talajkincsei kiaknázhatók lesznek. Egyszerűen azért, mert hatalmas hó- és jégretek borítják egész felületét. Az északi sark körüli vidék is jórészt még ismeretlen, annak ellenére, hogy már több ízben körülrepülték.

Nagy hasznára van az ismeretlen vidékek felderítése körül az autónak. Autó segítségével lehetett a Szahara sivatag vidékét kikutatni. Ugyancsak autóval lehetett Dél-Arábia nagy sivatagait hozzáférhetővé tenni a tudomány számára. Legutóbb Philby angol tudós és néhány honfitársa utazták be ezt az ismeretlen területet. Dr. Gabriel osztrák orvos is járt ezen a vidéken. Az orvos Perzsiában él és arra vállalkozott, hogy feleségével együtt átvándorol a híres Luth perzsa hósvatagban. Roppant nehéz feladatot oldott meg, mert ezen a vidéken a nagy hőség és a sómocsarak miatt a vegetáció is nagyon gyér és az állatok is kerülnek ezt a környéket.

Az alig kiderített földrészek közé kell sorolni még Ausztrália belsejét is, ahol sok száz mérföldre nincs egyéb, mint az ugynevezett „serub”, ami egy szivós, tövises bozót és alig van a világon föld, amely olyan vigasztalan képet nyújtana, mint ez a terület.

NYILTÉR *)

A „Magyar Ujság” és a „Jó Estét” c. lapok augusztus 7-én megjelent „Botrány a zsidó templomban” című közleményre vonatkozólag ezennel kijelentjük, hogy templomban ilyen botrány nem játszódott le és az csak egy tulbuzgó tudósító élenk fantáziájának szüleménye.

Dej, 1935. augusztus 7.
Klein Nándor s. k. hitk. jegyző. Singer Emil s. k. hitk. elnök.

A fenti nyilatkozathoz csak annyit kívánok még hozzátenni, hogy ügyvédem útján bünvádi feljelentést tettem a cluji kir. ügyészségen, sajtó útján elkövetett rágalmozás vétsége miatt, mindkét lap ellen.

Dej, 1935. augusztus 7.
Bergér Nándor, a „Chevra Kadisha” elnöke.

*) E rovatban közöltékért nem vállal felelősséget sem a szerkesztőség, sem a kiadóhivatal.

Berlin, augusztus 15. Észak-Berlin szegényebb város-egyedeleiben azokat a kereskedőket, akiknek gyermekei tagjai a hitlerista ifjusági szervezeteknek, a lakosság bojkottálja. Amikor legutóbb e szervezet tagjai tüntettek a katolikuskok ellen, kövekkel dobálták meg őket. Minthogy e városrészekben igen kevés katolikus van, kétségtelen, hogy a lakosság tömege fordult Hitlerék ellen.

A rendőrségi vizsgálat nem vezetett semmilyen eredményre és náci körök aggodalommal állapítják meg, hogy a bojkott, amelynek fegyverét ők használták a zsidó kereskedők tönkretételére, most ellenük fordult.

Nyilván emiatt rendelte most el a náci párt ujabb élesebb antiszemita terrort, aminek bosszu ize van.

Streicher terroristái a fürdőhelyeken

Prága, augusztus 15. Megbízható és Németországban származó jelentések szerint, a szeptember 10-iktől 17-ig terjedő nemzeti szocialista pártgyűlésen Nürnbergben megfogják tárgyalni az új állampolgársági törvénytervezetet. Hír szerint a párt a nyáró az ért rendezte a zsidó heceket, hogy a közvéleménnyel indokolja majd a zsidók állampolgári jogfosztását. Ezen a gyűlésen éles harcot fognak hirdetni a zsidók ellen és követelmény fogják, hogy a zsidókat szorítsák ki sok olyan területéről, ahol eddig aránylagos nyugalomban tudtak dolgozni.

Ezeket az intézkedéseket már elő is készítik a berlini városában, ahol Heldorf gróf, rendőrfőnök, továbbá Gorlizer és dr. Lippert, Berlin kormánybiztosa napról-napra tanácskozásokat tartanak. Mindenekelőtt rendeleteket fognak kibocsátani a koncessziók megadásáról. Nem fognak adni csak olyan koncessziókat a zsidóknak, amelyeket árják nem szívesen vállalnak. Bizonyos fürdőket fognak kijelölni, ahová családok árják járhatnak. Bad Tlitzben ezt a rendeletet már meg is előzték, amennyiben lezárták a Park Hotelt, ahol főleg zsidók laktak. Minthogy zsidók más hotelben nemigen járnak, a zsidók kénytelenek a fürdőhelyet elhagyni. Körülbelül 400 zsidó fürdővendég már el is hagyta a helységet, ahová Julius Streicher beígérte terrorfiainak látogatását. Streicher azonban ez esetben tévedni fog, mert a zsidóktól már megtisztult a fürdőhely.

Hasonló a helyzet Travenmündében is, ahol maguk a hoteltulajdonosok szőlították fel a zsidókat a távozásra, meotr attól tartanak, hogy a terroristák széjjelrombolnák vendéglőiket, ha ott zsidót találnának.

Ne adjatok el íelmet a zsidóknak!

München, augusztus 15. Ujabb jelentések szerint Bajorország náci köreiből mozgalom indult ki, amely megtiltja, hogy zsidók élelmiszerek kereskedelmével foglalkozzanak. Vestfáliában, Pommerniában és Keletporoszországban már lázítottak a parasztság között ilyen irányban. Felszóították őket, hogy ne engedjenek be zsidókat és plakátokon tesszik ezt közzé. A náci-propagandának Rheinsberg városában volt különös foganatja. Itt ugyanis az összes vendéglők kiirták ajtóikra, hogy zsidók nem léphetik át küszöbüket. A Königsberg melletti Kaukenmen kisvárosban az összes üzletek kirakataiban táblákon tiltják meg a zsidóknak, hogy belépjenek az üzletekbe.

Minthogy tapasztalták keresztények részéről, hogy azok szívesen olvassák főleg a külföldről érkező zsidó lapokat, amelyek mindenestre többet írnak Németországról, mint a gleichsáltolt német sajtó, elrendelték, hogy ezertul ezek a lapok csak előfizetéssel jöhetnek az országba. A kioszkokban, vagy más nyilvános helyen nem szabad ezeket árusítani. Hasonlóképpen nem tartható a kioszkokban belföldön megjelent zsidó ujság sem.

Sárga plakát...

Berlin, augusztus 15. A nemzeti szocialisták egyik közgazdasági könyvatos ujságja követeli, hogy a zsidó üzletek hatósági jelzést viseljenek. Ezt az idézett ujság úgy képzeli, hogy az üzletek bejárójánál sárgaszínű plakátok figyelmeztessék a vevőket arra, hogy ez „zsidó üzlet”. Azt hiszik, hogy a kormány ezt a követelést végre is fogja hajtani. A könyvatos ujság cikke arra szolgál, hogy a kormány a rendelet kibocsátásánál, mint „közvéleményt” és közhaját vehesse alapul.

Prága, augusztus 15. Az antiszemita hullám előkészületeit befejezték és a nemzeti szocialista pártnak augusztus hónapjára megrendelt zsidóüldözése folyamatban van. A birodalom különböző részeiről zsidók letartóztatását jelentik, továbbá zsidó vállalatok üzemeinek beszűntetését. Számos helységben a zsidók házaik kövekkel dobálták meg. A tettesek legtöbb esetben egyenruhás SA emberek voltak, akik más községből jöttek ide. A helységek zsidói nagy, pánikszerű fé-

Óriási parádával ülték meg Constantában a tengerészet hagyományos ünnepségét

Constanta, augusztus 15. Ma délelőtt az uralkodó és a kormány tagjainak jelenlétében Constantában megkezdődtek a tengerészeti tradicionális ünnepségek. Hatalmas tömeg van jelen, mikor 9.30 órakor a királyi és kisereje felszállnak a Regele Ferdinand

lelemben élnek. Jellemző, hogy a zsidók nem mertek más városokba menekülni, mert hajlékot adó barátaikat emiatt maguk elé idézik a hatóságok. Hasonló eset történt a mecklenburgi Parchim nevű község zsidóival, akik az üldözések elől a közeli Hagemau városkába menekültek, ahol zsidó ismerőseik elszállásolták őket. A rendőrség azonban a menekülőket együtt letartóztatta azokat is, akik házukba fogadták őket.

Aggok és gyermekek ellen
Prezslauban egy Debrin Julius nevű zsidó háztulajdonost „szocialista-ellenes magatartásáért” tartóztattak le. Ez a magatartás abból állott, hogy egy lakója ellen, aki nem fizette a házbért, eljárás indított.

A mecklenburgi Arensee nevű észak-tengeri fürdőhelyen gyermekek és aggok számára a zsidók már évek óta otthont rendeztek be. Ezidén 80 gyermek és 88 aggastyán tartózkodott az otthonban, amelyet éjnek idején Berlinből érkezett terroristák megtámadtak. Azonban még idejében megérkezett a rendőrség, amely azonnal helyreállította a rendet. Az otthont lezárták és lakóit hazaküldték.

páncélhajóra és az ünnepség színhelyére indultak. Istentiszteletet tartanak a hajón, majd virágkoszort dobnak a tengerbe a tengerészeti hősi halottainak emlékeztetére, végül pedig a hajóhad elvonul a királyi hajó előtt.

A király és az ország elválaszthatatlan — mondotta Mihalache a nemzeti parasztpárt titkár-kurzusán

„Angliában van a legmagasabb foku civilizáció és ott is királyság van”

Câmpulung, augusztus 15. Tegnap megnyílt Câmpulungban az a tanfolyam, amit azért szerveztek, hogy azon kiképzést nyerjenek a nemzeti parasztpárt új tagozati titkárai. Madgearu ez alkalommal a következő beszédet tartotta:

— Iorgának nem szabad minket támadnia, mert mi megvédjük az országot a diktatúrától amit ő sem akar. Mi szeretnénk, ha minél több szakértő lenne a kormányban, de azt is, hogy a politikai felelősség helyeit elválasszák egymástól.

— Ami Vaidát illeti, nemrég írásban megtámadott engem. Holott nem lenne szabad haragudnia a nemzeti parasztpártiakra, hogy volt barátai új orientációjában nem követik. Mi alkotmányos monarchisták vagyunk. Ha a kartellek és trösztök ellen van Vaida, miért nem tett semmit ellenük, amíg kormányon volt? Miért nem mond le a Romano-Americana társaság elnöki tisztéről, vagy miért nem távozik a Distribuita kartell éléről?

Mihalache beszéde során szintén fontos kijelentéseket tett.

— Mi, politikai párt vagyunk — mondotta — amely kockáztat. Mi le vonjuk, ha kell munkásságunk következményeit. A Koronát meg kell védeni

mert döntőbíró és kiegyensúlyozó tényező a jelen eseményeiben. Minél hamarabb be kell vezetni az ország igazgatásába a hibák miatt felelősség elvét, a minél hamarabb történő felelősségvonnás és minél szigorubb felelősségvonnás elvét. Mélyen meg vagyunk győződve, hogy Romániának szüksége van az alkotmányos rendszer-

re. Románia számára társadalmi struktúrája számára, politikai elhelyezése számára, földrajzi helyzete számára és történelmi tradíciói alapján az alkotmányos monarchiában az egység, szolidaritás és folytatatlanságosság garanciáját látjuk. Görögországban hasztalan köztársasági kísérlet után visszatérnek a monarchiához. A legmagasabb foku civilizáció Angliában van és ott monarchia uralkodik. Az alkotmányos monarchia elve az ország együttműködését jelenti a Koronával, szeretettel, kölcsönös megértéssel és tisztelettel. Az ország és a Korona egyezménye, a két akarat egyesülése, biztosítja az ország normális fejlődését. Ez az egyezmény magától jön, a korona és a nemzeti óhajok identifikálása folytán. Politikai orientációk a két élő realitást tartja szem előtt: a királyt és az országot.

— Mezőgazdasági bevándorlók kerestetnek — Ecuadorba. Londonból jelentik: A dél-amerikai Ecuador kormánya 485 ezer hektár területre bevándorló mezőgazdákat befogad. Személyenkint 3500 francia frankkal kell a bevándorlóknak rendelkezniük a határra érkezésükkor, vagy partraszálláskor.

— Nemzeti szocialista német kémek tartóztattak le Csehországban. Prágából jelentik: A lapok közlése szerint a hatóságok letartóztattak egy német nemzeti szocialista kiképzőt, — két fiát és egy volt osztrák-magyar tábornoct, akiket kémkedéssel vádolnak. A kém szervezet központja Budajovitzban volt. Hivatalos közlést még nem adtak ki.

Az egész világsajtó hangos a

MAGNOLIA STREET

sikerétől, mely az angliai zsidóság jelenlegi életének hatalmas eposza

A regény írója:

LOUIS GOLDING

Ezzel a regénnyel bevezett a legnagyobb élő zsidó írók sorai közé. Tragikum, humor, könnyedség fényjátéka ez a regény.

Rendelje meg a „PHAROS” könyvkiadó, vagy az UJ KELET könyvosztálya utján

„Politikamentes“ beszélgetés a vaidista Vlad Aurellal Romos és Teius között

Vlad Aurel hihetetlen ingerültséggel beszél egykori fegyvertársáról, szerinte hamarabb lehet miniszterelnök a kiskutyából, mint Mihalacheból és csak Vaida követhetik uralomra

Teius, augusztus 15. Vlad Aurel jóváhagyással megkérdezi hova utazunk és kissé csodálkozik, amikor miniszter urnak szólítjuk. — A parlament folyosóján volt szerencsénk megismerni Exellenciádat. Arról folyik a beszélgetés, hogy az ember kárhozva eljuthat fürdőjéggel s ez valóban hozzájárul a turisztika föllendítéséhez. Amikor megtudja, hogy Hatsegről jövőnk, lelkesedve dicséri a városka vidékét a Retezat havasokat, ahol ezelőtt negyven esztendővel a Zanvaga-tónál zergére vadászott. A volt kultuszminiszter a medvékről tart előadást, amelyek nem bántják az embert, csak bizonyos esetekben.

Alvincen újságokat vásárolunk s Vlad kijelenti, hogy nem lesz háború, mert Olaszország nem mer ujjat huzni Angliával. — Már másfél órája kerülgetjük a politikát, mint a forró kását. Beismerem, hogy tizenkét napja, amióta szabadságon vagyok nem vettem lapot a kezembe, ugyhogy nem tudom, vajon nem-e mondott le közben a Tatarescu-kormány.

— Jól teszi — mondja Vlad — a politika nem érdemli meg, hogy törődjék vele az ember. A politika... s legyint a kezével. Akaratlanul rátevéntünk a veszélyes tepre.

— Excellenciás uram Clujra utazik, Vaida urhoz? — kérjük.

— Egyelőre Somenire — a diplomatikus válasz.

De most már benne vagyunk. Megkérdezzük tehát:

— Igazok-e azok a hírek, amelyek Maniu és Vajda kibéküléséről keringenek?

„Tiszta demagógia a parasztállam“

A szelíd Vlad arcát elől a pir, szeme szikrákat hány, felugrik a helyéről s szinte magából kikelve kiáltja:

— Álnok rágalom, erről soha szó sem lehet! Talán vessük magunkat alá olyan vezéreknek, mint Madgearu és Mihalache?!... Vlad nem tud elfojtani néhány rendkívül súlyos jelzőt Mihalache ingével és Madgearu-nak Ausniával fenntartott barátságával kapcsolatban.

— Tudja maga, kik ezek az emberek?! S Vlad ezután egészen súlyos vádakkal illeti a miniszterúrakat, majd gunyosan és gyűlölettől fűtött hangon folytatja:

— Parasztállamot akarnak? Tiszta demagógia az egész! Vissza akarják vetni élvizegeinket az országot! Hát nem vagyunk mi eléggé paraszt állam? A parasztból tanított és politikust akarnak faragni, de a paraszt nem kerül belőle a mi parasztunk, aki rájött, hogy becsapják, ott marad az ekéjénél.

— Parasztállamot?! Vissza a primitívizmushoz, ahelyett, hogy civilizálódnánk s industrializálódnánk az országot, hogy ezáltal emeljük a mezőgazdasági termékek értékét, megmondtam én ezt három évvel ezelőtt Ene Ernőnek is, a Parasztállam „nagy“ teoretikusának.

Ravasz program

— Aztán nézze csak figyelmesen át a programjukat, mert én megteintem: Az első pontjuk felosztani a trösztöket és kartelleket, de a második pontjuk már rejtett kibúvókat, biztosít bizonyos trösztöknek és kartelleknek, ugyhogy azt Madgearu-nak Ausniát előírja... ravasz vámtarifáért, meg egyéb ravaszágokért, nem megy Madgearu a szomszédba, legyen nyugodt.

Es elképedünk a meglepetéstől, amikor Vlad nyersen kimondja:

— Előbb lesz miniszterelnök az én kiskutyából, mint Mihalacheból!

— De hiszen Mihalache tisztességes ember — vetjük közbe.

— Uram, ez a Mihalache egy ravasz paraszt, soha sem cselekszik ő maga, hol Raducanu, hol Madgearu állanak az előtérben, ezeknek az eszén keresztül gondolkodik s azt teszi, amit ők akarnak. Mihalache farszi tanító volt s az is marad egész életén keresztül. Kutyából nem lesz szalonna. Nálja hiányzik az alap. A saját fülemmel hallottam egy alkalommal, amikor Madgearu oda vetette a topoloveni tanítónak: „Mihalache ur, ön el fog ovaszni tiz napon belül meg egy könyvet s akkor újra megváltoz-

tatja a véleményét...“

— Eszerint a nemzeti parasztpárt nem kerülhet uralomra?

Ki jön és ki nem jön uralomra

— Ki van zárva! A párt végzetesen halad a szétesés felé; Maniu ki nem állhatja Mihalachet, Lupu pedig maga szeretné a vezetést megkaparintani. Nem látja, mennyit járogat a palotába? Az öccse, Costache

A hitleristák bestiális módon meggyilkolták Berlinben dr. Prudy Jenő aradi cégjegyzőt

Lezárt acélkoporsóban elküldték aradi családjának a holttestet, azzal, hogy egy kutba fulladt

A család a bucaresti külügyminisztérium utján kérte a vizsgálat megindítását

Arad, augusztus 15. Arad városának óriási szörnyesége van. Az Aradon közismert Prudy család nem mindennapi feljelentést tett az ügyészségen. A család egyik tagja, dr. Prudy Jenő napokkal ezelőtt váratlanul meghalt Németországban. A családott arról értesítették, hogy dr. Prudy Jenő befulladt egy kutba, majd kérésükre acél koporsóba zárva, Aradra szállították holttestét.

A családnak minden oka meg volt arra, hogy a német hatóságok állításainak ne adjanak hitelt. Prudy dr Berlinben hosszabb idő óta cégjegyzője volt a Minenkredit vállalatnak. Felesége francia nő volt, akitől azonban egy évvel ezelőtt elvált. Prudy dr ismert franciabarát volt és annak idején Aradon ő volt az egyik vezetője a román-francia egyesületnek. Ugy látszik, hogy levelezését cenzurálták, mert sem szülei, sem barátai nem kaptak tőle hosszabb idő óta levelet.

Egy levele valahogyan mégis eljutott Aradra. Ebben a levélben Prudy dr arról panaszkodott, hogy úgy érzi, rendőri felügyelet alatt áll. Három héttel ezelőtt szabadságot kért, amit Aradon akart eltölteni. Helyette azonban a német hatóságoknak egy távirata érkezett, amely közli, hogy Prudy Jenő vízbe fulladt. A család az acélkoporsóban érkezett holttestet felboncoltatta, amelyek során az orvosok gyanus jeleket vettek észre a holttesten. A család erre hatósági boncolást kért, amit el is rendeltek. A boncolás megállapította, hogy

dr Prudyt előbb felakasztották, végtagjait eltörték és aztán a holttestet vízbe dobták.

A család a boncolás eredményének hatása alatt a külügyminisztérium utján kérte a bestiális gyilkosság ügyében a vizsgálat megindítását.

Coroiu nem került elő, de egyre szörnyűbb részletek derülnek ki a botosani börtönről

Letartóztatták az elcsapott börtönigazgatót, aki bosszúból biztatta Coroiut szökésre

A sikkasztó adófőnök vallomása a botosani börtön fantasztikus intimitásairól

Bucuresti, augusztus 15. (Az Uj Kelet tud.) Coroiunak nyomaveszett. Állítólag felismerték tegnapi a szökött fegyencet Noua Sulita városkában, ahol egy kis kocsmában evett, valakitől pénzt vett át, majd eltűnt a közeli erdőben. Az erdőt most csendőrök veszik körül, Coroiunak azonban hire-hamva sincs.

De, ha a banditát nem is találják, annál épületesebb dolgokat derített ki Peganat ügyész, a jasi itélőtábla főügyésze, aki Coroiu szökésének ügyében a vizsgálatot vezeti, a botosani börtön operettbe való viszonyairól. A jasi főügyész megállapította, hogy Coroiu nemcsak, hogy nem volt megláncolva, de nem is lakott a cellájában.

Az elcsapott fogházigazgató külön háloszobát rendezett be a fogházban Coroiu számára, amely olyan kényelmes volt, mint egy garzónlakás.

Hogy minden kényelme meglegyen Coroiunak, Jonescu Adelt, a bandita szeretőjét Ursache volt börtönigazgató saját lakásában helyezte el és természetesen anynyiszor fogadhatta Coroiu látogatását, ahányszor csak akarta. Volt Coroiunak egy cigány-fegyenc szolgálja, aki inasi teendőket teljesített mellette és akít úgy leszüdött, ha nem végezte megfelelően munkáját, mintha nem fogoly-társa, hanem grófi főnöke volna a cigánynak.

Zabraceanu volt adófőnök, aki pillanatnyilag sikkasztások miatt szintén a botosani börtön kenyerét eszi és aki, — mint megirtuk — jelentkezett, hogy jobb bánásmód fejében érdekes leleplezésekkel tud szolgálni, elmondotta a jasi főügyésznek, hogy

Coroiu olyan elbánásban részesült a börtönben, hogy egyenesen csoda lett

szoros összeköttetést tart fenn bizonyos magasabb körökkel...

Hát akkor kié lesz a kormányutódlás? Természetes, hogy Vlad minden gondolkodás nélkül rávágja: — Vaidáé! Szabad választások esetén 80 százalékot érünk el. — De hiszen a pártnak még nem is volt elegendő ideje, ahöz, hogy megszervezzék — vetjük közbe. — Ugyan kérem, a mai választási törvény mellett nem is lehet kibukni. Ha egy párt nem tesz mást, mint kartellebe lép a kisebbségekkel, még akkor is biztos a negyvenszázaléka. Különbön Vajda teljesen megvan szervezve s kész felvenni a harcot bárkivel. — A nemzeti parasztpárttal nehéz lesz, különösen Erdélyben — jegyezzük meg. — Az erdélyi parasztnak mélyen a lelkében gyökerezik Maniunak a neve. Mintha sebet érintettünk volna. Vlad lelke mélyéből mintha régi, talán évtizedeken keresztül visszafogott s most fölobogó gyűlölet tört volna felszínre: — Alaban és Salajban, saját otthonában

fog csufos kudarcot vallani velünk szemben, ami pedig a többi megyéket illeti, a nemzeti parasztpárt még tíz százalékot sem fog elérni.

Csöndesen megszólalunk: — Lehetséges Exellenciás Uram, hogy éppen ön beszéljen így Maniuról, akinek úgy gondoltuk, mindig nagy híve volt? — En mindig szemben állottam vele. Ez az ember bolsevik elveket vall, Önök nem ismerik őt, én ismerem...

S miután Bocuval, Dobrescuval és Boilával kapcsolatban nem a leghízelgöbben nyilatkozik „a badacsonyi remetéről“ hozzáfűzi, hogy a Vaidásták eddig hallgattak, mert bizonyos reminiscenciák visszatartották őket, de ha beszélni fognak, akkor a badacsonyi legenda ronggyá foszlik...

A vonat befutott a teiusi pályaudvarra. Vlad Aurel felugrva ugrik le a vonatról s még a menésén is látszik, hogy visszafogott harag dul a lelkében.

Ugy látszik, tovább akarja szítani a haragját, mert újságáros bódé felé tart, ahol megveszi egy lejtért a „Romania Nou“ -t, Maniu unokaöcsének, Boila Zakinak a lapját. (—del)

volna, ha nem szökök meg. Tulajdonképpen nem is szökök meg, csak megváltoztatta lakóhelyét.

A volt adófőnök azt is elmondta, hogy 15 ezer lejt adott Ursachenak, a fogház elcsapott igazgatójának, bánásmódjának enyhítése érdekében. Coroiu pedig 30 ezer lejt adott hasonló célra, de 400 lejt kapott a volt fogházigazgató csaknem valamennyi börtönlakó rokonától.

Mindezek alapján a jasi tábla főügyésze elrendelte a volt fogházigazgatónak a letartóztatását.

A letartóztatást az elmúlt éjszaka félegy órakor foganatosították is. Az eddigi vizsgálat eredménye valószínűvé teszi, hogy Ursachenak nemcsak, hogy köze van a szökéshez, de egyenesen ő biztatta fel Coroiut arra, hogy szökjék meg, mert

az elcsapott igazgató így akart bosszút állni elmozdításá miatt. Így akarta bebizonyítani, hogy az ő módszere, a szelíd bánásmód helyesebb volt, mert akkor Coroiu egyáltalában nem gondolt szökésre.

Raicovicéanu, a börtönügyek vezérfelügyelője, aki a vizsgálat érdekében szintén Botosaniban tartózkodik, telefonon arra kérte a börtönügyi vezérigazgatót, hogy váltásuk le a botosani fogház egész személyzetét. Ugyanezt kérte Tabaniuc, az új igazgató is, aki ki is jelentette, hogy másképpen nem vállal felelősséget a börtön rendjéért.

A jasi főügyész kihallgatta a rablóvezér szeretőjét, aki kijelentette, hogy semmit sem tud a szökés körülményeiről. A hatóságoknak azonban az a véleményük, hogy nem akar semmiről sem tudni. Kihallgattak egy Mucila nevű foglyot is, aki cellatársa volt Coroiunak. Mucila azt vallotta, hogy egyáltalában nem volt meglepve, amikor a szökés éjjelen látta Coroiut az őrről a cellából távozni.

Nem gondolt arra, hogy megszökök Coroiu, azt hitte, hogy egy kicsit sétálni megy.

Most derült ki, hogy Coroiu több ízben hangoztatta nővéreinek és Manastireanu ügyvédjének — akinek a közbenjöttével adta meg magát annakidején, tudvalevőleg a hatóságoknak, hogy fél a sucevái börtönbe való átszállítástól, mert attól tart, hogy utközben lelővik a csendőrök.

Peganat ügyész felszólította Manastireanu ügyvédet, hogy intézzen levelet a banditához, hogy adja meg magát. A botosani rendőrség egyébként házkutatást akart tartani Manastireanu ügyvéd lakásán, az ügyvéd azonban nem engedte be a rendőrközegeket lakásába, mert nem volt engedélyük az ügyességtől házkutatásra.

Meghalt a legöregebb angol költő. Londonból jelentik: Hetvenhét éves korában meghalt Londonban William Watson, Angolország legöregebb pótája. Nagyony termékeny költő volt. Huszonöt verskötetet jelent meg, az első: The Prince's Quest (A herceg kérelme) ötvenhat évvel ezelőtt, az utolsó: száz válogatott költeménye, 1922-ben. Haza-fias és lojális poéta volt, 1902-ben odát irt VII. Edward király koronázása alkalmával. Lovagi rangját V. György királytól 1917-ben kapta. Hawksheadban, Westmorlandben élte öregkorának napjait.

AUGUSZTUS 16.

zűz, hogy a zsidók nem... emiatt maguk elé... a község zsidóival, akik... Hagenau városka... zsidó ismerőseik elszá... rtség azonban a menekü... ztatta azokat is, akik... t.

ok és gyermekek ellen... ebrin Julius nevű zsidó... lista-ellenes magatar... e. Ez a magatartás ab... lakója ellen, aki nem... rást indított.

stancában... nepségét

innepség színhelyére in... tet tartanak a hajón... óbnak a tengerbe a ten... tainak emlékeztére, vé... elvonul a királyi hajó

zág el... ondotta

paraszt... sán

záció és ott is

ta társadalmi strukturá... elhelyezése számára... amára és történelmi tra... amányos monarchiában... tás és folytatóság... Görögországban haszta... erlet után visszatérnek... magasabbfokú civilizá... és ott monarchia uralko... s monarchia elve az or... tét jelenti a Koronával... megértéssel és tisztelt... Korona egyezménye, a... se, biztosítja az ország... Ez az egyezmény ma... és a nemzeti óhajok... n. Politikai orientációk... rtja szem előtt: a ki... t.

bevéndörök kerestének... donból jelentik: A dél... ormánya 485 ezer hektár... mezőgazdákat befogad... francia frankkal kell a... elkezniök a határa ér... traszálláskor.

ista német kémeke... szlovákiában. Prágából... zlése szerint a hatósá... gy német nemzeti szo... két fiát és egy vol... rnokot, akiket kémke... kémszervezet központja... Hivatalos közlést még

REET

almas éposza

G

közé. Tragikum,

dó, vagy

án

SPORT

Novemberben lesz a Haggibbor Kfar Hamakabi ünnepélye

Cluj, augusztus 15. Az Uj Kelet tud. A Keren Kajemeth Kfar Hamakabi akciója során, a cluji Haggibbor ünnepélyét illetőleg tegnap este tartotta a cluji előkészítő-bizottság első ülését a sagunauccai székházban. Az ülésen a Keren Kajemeth, helyicsoport, Wizo, az összes ifjúsági szervezetek képviselői, a Haggibbor, valamint a Haggibbor mellett működő Makkabi bizottság képviselői vettek részt. Az ülés folyamán az az általános vélemény alakult ki, hogy a cluji Haggibbor hírnevéhez és tradícióhoz híven olyan Kfar Hamakabi ünnepélyt kell rendezni, amely egyrészt anyagi rendkívüli eredményeket hozzon fel, ugyanakkor azonban megfellejjen annak a nivónak, amely a multbeli Haggibbor rendezvényeket jellemezte. A bizottság hosszas vita után úgy határozott, hogy a cernauti Makkabi jubileumi tornájára való készülétek, valamint a Makkabi mozgalom kibontakozási munkálatai miatt éppen a teljes sikerre való tekintettel a Kfar Hamakabi ünnepélyt november hó folyamán a Magyar Színházban rendezi. Az ülésen megválasztották azokat az albizottságokat, amelyek a technikai előkészítést végzik, végül abban állapodtak meg, hogy a jövő héten kedden a bizottság újabb ülésre ül össze.

Magyarország nyerte a főiskolás világbajnokság vizi-pólótornáját

Budapest, augusztus 15. A főiskolás világbajnokság versenyei során vizi-pólóban tegnap játszották le a döntőt Magyarország és Csehszlovákia csapatai között. Győzött a magyar csapat 6:0 (4:0) arányban. Harmadik Németország, negyedik Csehszlovákia. Az epécsapatbajnokságban Franciaország lett első, 2. Németország, 3. Magyarország, 4. Csehszlovákia.

A 100 m. hátúszásban első lett Besford angol 1:11.8 mp. idővel. 2. Bitskei magyar 1:13.2. 3. Gombos magyar 1:13.8 idővel.

Toronyugrásban is befejeződtek a versenyek. Első lett Wiebahn német 110.82 ponttal. 2. Niemalainen finn 109.38 ponttal. 3. Hidvégi magyar 106.06 ponttal.

A pontverseny eddigi eredménye a következő: Első Magyarország 238 ponttal, második Németország 164, harmadik Franciaország 34, ötödik Anglia 26, hatodik Ausztria 22, hetedik Finnország 14, nyolcadik Japán 13, kilencedik és tizedik Lettország és Belgium 12, tizenegyedik Irország 8, tizenkettedik Lengyelország 6, tizenharmadik Dánia 5 és tizennegyedik Egyiptom 1 ponttal.

A Hungária futballcsapata vasárnap Bécsben játszik. Ellenfele a Rapid lesz. **Romania-UEC 6:2 (3:0).** Bajnoki vizi-pólómérkőzés Clujon.

A Venus együttese tegnap Bucurestiben 4:1 (3:0) arányban legyőzte a szófiai AC csapatát.

Kovácsban a debreceni Booskai 2:2 (1:0) arányban eldöntetlenül mérkőzött a litván válogatotttal.

Kerületi birkózóverseny Baia-Maren

Az ország birkózósportjának fellendítése céljából az illetékes tényezők szövetségi versenyek rendezését és ligabajnokságok bevezetését határozták el. Az északi liga bajnoki versenyeit a „Phönix” birkózó szakosztálya fogja megrendezni Baia-Maren folyó hó 18-án. Az első három helyezett minden suly csoportban érmelet, a pontversenyben győztes csapat pedig értékes tiszteletdíjat fog kapni. A bajnokság kérdése Cluj, Oradea, Satu-Mare és Baia-Mare birkózó egyesületei között fog eldőlni. A helyi munkás sport-egyesület komoly esélyekkel indul a ligabajnokság küzdelmébe. A KMSC színeit Majorosi Imre, Nagy József, Kiss Dénes, Toczaer András és Gáll István fogják képviselni.

Három napra beszüntették három timisoarai lap megjelenését. Timisoara tudósítónk jelenti: A prefektura elrendelte a Timisoarai megjelenő Déli Hírlap, reggeli, a Hat Órai Újság déli és Unirea Romana nevű esti újság három-három napra való beszüntetését. A rendelkezés azért történt, mert a nevezett újságok nem respektálták a cenzor utasításait.

Negyevnyolcezer dollár váltásdíjat követelnek a kínai banditák az elrabolt Jones Gareth újságíró szabadonbocsátásáért. London. A Reuter-ügynökség szerint: Jones Gareth újságíró akit a kínai banditák elraboltak, jelenleg Chara tartományban, Kuyuantól délre tartózkodik. A hatóságok delegátusokat küldtek ki, hogy váltásdíj ellenében engedjék szabadon. A banditák 48 ezer dollárt, 10 puskát, 10 revolvért és 10 ezer darab töltényt követelnek.

KÖZGAZDASÁG

Megkezdődött az ipari és kereskedelmi vállalatok egészségügyi engedélyeinek felülvizsgálása

Cluj, augusztus 15. Az egészségügyi minisztérium 28812-935 szám alatt körendeletet bocsátott ki, amelyben az egészségügyi és munkaiügyi hatóságokat az ipari és kereskedelmi vállalatok egészségügyi engedélyeinek felülvizsgálására utasítja. A rendelet lényege röviden a következő: a) Mindazok a vállalatok, amelyek az egészségügyi törvénynek 1930 július 14-ikén történt meghirdetéséig indultak meg, kötelesek igazolni, hogy a fenti napig érvényben volt törvények értelmében eleget tettek bejelentési és engedélyezési kötelezettségeiknek. b) Mindazok a vállalatok, amelyek 1930 július 14-ike után keletkeztek, igazolni tartoznak, hogy egészségügyi működési engedélyeiket már az ezen nappal az ország egész területére kiterjesztett regáti törvény előír-

sai szerint szerezték meg.

c) Ugy az a), mint a b) alá tartozó vállalatok igazolni kötelesek, hogy az engedélyezett helyről időközben nem költöztek máshová, hogy az engedélyezett gyártási célokat nem változtatták meg, hogy az engedélyt elnyerő gyártulajdonosok ugyanazok s végül, hogy nem nőttek meg a vállalat keretei s nem épült át a gyártelep oly mértékben, hogy ezért a törvény 347 art. értelmében új engedélyeket kellett volna kérni.

d) Azoknak a vállalatoknak, amelyek fenti igazolásukat produkálni nem tudják, haladéktalanul s működésük betartásának veszélye mellett új engedélyek kiadását kell kérniük oly módon s azon taxák befizetése mellett, amelyek a csatolt instrukciónak 1-4 artikulusaiban vannak megállapítva.

GAZDASÁGI TANÁCSADÓ

M. K. jelégére. Kérdés: Ha egy kocma tulajdonosa meghal és annak gyermekei, mint örökösök, azt átveszik, illetve tovább folytatni kívánják, kötelesek „vadul comercial” nevezetű örökösödési illetéket fizetni. A törvény (nem emlékszem melyik §-a) előírja, hogy ha direkt örökösök, vagyis gyermekek, oly házat örökölnek, amelyet egyedül laknak, akkor csak annak feleértéke után kell örökösödési illetéket fizetni. Később a pénzügyminisztérium által kiadott valami utasítás-féle azt mondja, hogy csak az esetben lehet a fél ház utáni illetékdévedményt figyelembe venni, ha más illeték alá eső örökség sincsen. Miután az érdekeltek esetében a vadul comercial lenne ez, a pénzügyigazgatóság nem akarja figyelembe venni a fél ház utáni kedvezményt. **Válaszunk:** Mindenekelőtt szövegezzük le, hogy a „vadul comercial”, vagy „fondul de comerț”-re a bélyegtörvény 20-ik szakasza és ennek értékelésére a törvény 53 §-ának S. pontja vonatkozik, míg a lakóház örökösödési adóját jelen esetben az 53. szakasz c) pontja szabályozza. Ezek azok a törvényes előírások, amelyeken semmiféle miniszteri rendelet nem változtathat. A bélyegtörvény 53. szakaszának c) pontja úgy intézkedik, hogy ha az örökség lakóház, amelyben az örökhagyó neje, vagy leszármazottai laknak, akkor csak az ingatlan felerésze esik örökösödési illeték alá. Ennek a kedvezménynek az igénybevételehez az szükséges, hogy az örökösök még az örökhagyó életében együtt lakjanak, tehát nem elégséges, hogy a haláleset után költöznek be a szóbanforgó ingatlanba. Ami a vadul comercial-t illeti, ezt olyképp számítják ki, hogy az üzlet utóbbi 3 évi tisztá jövedelmének középátlama levonva 12 százalékat és a maradványt megszorozzák öttel. Ez a vadul comercial, ami után az örökösödési illetéket számítják. A tisztá jövedelem alatt ez esetben az adókövető bizottság által megállapított adóalapot kell érteni, mivel a gyakorlatban rendszerint ezt veszik figyelembe. Nem tudunk arról, hogy a lakóház örökösödési illetékét miképpen hozhatja összefüggésbe az ottani pénzügyi hatóság a vadul comercial-lal. Kérjük Önt, kérdezze meg az ottani pénzügyigazgatóságon, hogy melyik miniszteri rendelet alapján járnak el és szíveskedjék nekünk az állítólagos rendelet számát és keltét közölni, hogy az ügyben érdemben eljár-hassunk.

S. E. jelégének. Egy adó, vagy illeték addig van érvényben, amíg vissza nem vonják. Ha ön a felemelt lisztillaték ideje alatt árut vásárol, s az illetéket lerója, ez a lerovás nem meghatározott időre, hanem meghatározott mennyiségre szól. Ön az árut eladhatja egy nap alatt és tarthatja raktáron egy évig, anélkül, hogy a kincstárt az áru eladásának késedelméből származó bármilyen kárért, vagy veszteségért felelősségre vonhatná. Ez a jogi helyzet. Ami a gyakorlatot illeti, még nem fordult elő, hogy a fiscus valaha is visszafizetett volna miféleképp egy banit is amiat, hogy egy fogyasztási illetéket időközben felemeltek, vagy leszállítottak.

Arlejtesek: Augusztus 16-án a közmunkaiügyi minisztériumban Bucurestiben arlejtes utján vállalatba adják az arad-oradeai allemi ut 18. és 25. számú vasbetonhidjainak javítási munkálatait. — Augusztus 21-én az aradi primarian arlejtes tartanak a városi gázgyár részére szállítandó különböző motoralkatrészek beszerzése céljából. — Szeptember 23-ikán RIMMA üzemek központi

vezérigazgatóságánál arlejtes tartanak a hunedoarei üzemek részére szállítandó 2 ezer vagon mangál beszerzése céljából. — Augusztus 23-án a közegészségügyi minisztériumban Bucurestiben arlejtes utján vállalatba adják a Caras megyei „Marila” állami tüdőszanatórium építési munkálatait. — Augusztus 23-ikán a postavezérigazgatóságnál Bucurestiben arlejtes tartanak a timisoarai postaigazgatóság részére szállítandó 360 ezer kgr. pakura beszerzése céljából. — Augusztus 24-ikén az aradmegyei Soimos község hivatalos helyiségében arlejtes utján értékesítik 45 hold erdő faanyagát. — Szeptember 13-án az auidi helyőrség parancsnokságánál arlejtes tartanak hus és fűszer szállítása tárgyában. — Augusztus 26-án a cluji egyetem gazdasági hivatalában arlejtes utján vállalatba adják az egyetemi színház villanyfelszerelési munkálatait. Előirányzat 500 ezer lej. — Szeptember 4-ikén a monopolvezérigazgatóságnál Bucurestiben arlejtes utján értékesítik a timisoarai dohánygyárban raktáron levő 30 ezer kgr. makulaturapapirt. — Augusztus 20-ikén a trei scaunemegyei prefekturán arlejtes tartanak a Sft. Gheorghie covasnei megyei utvonatra szállítandó 430 köbméter kavics beszerzése céljából. Szeptember 4-ikén a monopolvezérigazgatóságnál Bucurestiben arlejtes utján értékesítik a cluji dohánygyár raktáron levő 30 kgr. makulaturapapirt. — Szeptember 12-ikén a timisoarai primarian arlejtes tartanak 20 ezer kgr. szigetetlen drót beszerzése érdekében. — Szeptember 4-ikén a monopolvezérigazgatóságnál Bucurestiben arlejtes tartanak a stf. gheorghieni dohánygyárban raktáron levő 68 ezer kgr. makulaturapapir értékesítése céljából. — Szeptember 3-ikén a gheorghieni városában arlejtes tartanak a városi villanyüzem részére szállítandó 2000 kgr. gépolaj és 2000 kgr. cilindrolaj beszerzése tárgyában. — Szeptember 4-ikén a nasaudmegyei Iad község hivatalos helyiségében arlejtes utján értékesítik a község tulajdonát képező ezer darab élő tölgyfát. — Szeptember 20-ikén a timis-megyei Petromán község hivatalos helyiségében arlejtes utján hat évi időtartamra bérbeadják a községi vadászati jogot. — Augusztus 26-ikán a satmari primarian arlejtes tartanak különböző városi ingatlanok értékesítése tárgyában. — Augusztus 26-án a cluji klinikák gazdasági hivatalában arlejtes tartanak a tüdőgyógyászati klinika kibővítési munkálatainak vállalatba adása tárgyában. Előirányzat 2 millió lej. — Augusztus 19-ikén a timisoarai primarian arlejtes tartanak számológép beszerzése céljából. — Augusztus 28-ikán a cluji klinikák gazdasági hivatalában arlejtes tartanak 2520 öl bukkittizifa beszerzése céljából. — Szeptember 16-ikán Denta község hivatalos helyiségében arlejtes utján bérbeadják a köz ségi vadászati jogot. — Augusztus 28-án a cluji klinikák gazdasági hivatalában arlejtes tartanak 15 ezer kgr. brikett beszerzése érdekében.

I. Silone: Fontamara

A Marsice földhöztapadt parasztjainak, akikre Mussolini büszke, mert csak egyszer esznek naponta, színes életleírása a fasizmus uralma alatt.

Ára 60 lej

Kapható az Uj Kelet könyvosztályában.

TURISZTIKA

Megalakult az oradeai Makkabi turistaszakosztálya

Tudósítónk jelenti: Gutmann Tibor, Románia volt asztalitenisz bajnokának lelkes munkássága révén az oradeai Makkabi a közelmúltban megalakította turistaszakosztályát és aktív működését megkezdve, több sikerült kirándulást rendezett. A beindulást követően bekapcsolódott a szervezési munkálatokba dr. Váradi József, ismert oradeai sportember is, aki lelkes propagálója a természet szeretet eszméjének.

Az oradeai Makkabi fiatal turistaszakosztálya nagy lendülettel kezdte meg működését és vasárnap Rézbányára rendezte nagyszabású kirándulást. Minthogy a Makkabi turistaszakosztályának megalakulása oradeai zsidó sportkörökben osztatlan meglepésként keletkezett, a szakosztály vezetősége méltán reméli, hogy rövid időn belül Oradea zsidó sportköreiből is népszerűsíteni fogja a legégyesébb sportok egyikét, a turisztikát. A vezetőség egyébként pár héten belül közös kirándulást kíván a Haggibbor turistával rendezni. Ennek érdekében a napokban történnék meg a lépések. A kirándulás a terv szerint Révre, vagy a Jád völgyébe lenne.

MOZGÓFILM

EDISON MOZGÓ MÜSORA:

Ismét világvárosi műsor. I. Kinzások háza. A borzalmak filmje. Boris Karloffal. — II. Dalol a szívem. Jan Kiepura, Eggerth Márta. — III. Híradó. Helyárak: 7 és 10 lej. Kezdeté 3, 6, 9.

A ROYAL MOZGÓ MÜSORA:

Ma, pénteken kettős műsor. I. Cleopatra. Minden idők leghatalmasabb filmóriása. A Ben-Hur testvérfilmje. Fősz. Claudette Colbert. — II. Barcarola. Világszépség. Offenbach-zene. Fősz.: Gustav Fröhlich. Uj Paramount journal. Előadások kezdete: Barcarola 3.20, 6.20, 9.30. Cleopatra 5, 8, 11.

Az OPERA MOZGÓ MÜSORA:

Péntektől szenzációs premier: Tetemrehívás. Főszerepben: Myrna Loy, William Powell. — Hétfőn: Emberi bestiák. Fősz. Charles Laugh-ton és Kathleen Burke.

SZINKOR MOZGÓ MÜSORA:

(A leghűvösebb nyári mozgó)

Ma: Bengali. A hindu lánzdzás. A szezon óriásfilmje, fősz.: Gary Cooper és Franchot Tone. Vasárnap délelőtt 11-kor Matiné: a film-műsoron kívül Sebestyén bácsi bábszínháza, román és magyar nyelven. Minden jegy 10 lej.

APRÓ ÉRTEKESÍTÉS

Házasságokat biztos eredménnyel közvetlen az éleleskörü összekötéssel rendelkező „Marea” iroda, Cluj, Regele Ferdinand 118.

Házvezetőnőnek, anyahelyettesnek vidékre is ajánlunk gyermekszertető, főzni tudó, üzlethez s értő komoly, jóméggelensű urileány. Cim a kiadóban.

Jól bevezetett helyi ügynök fehérnemű eladásra felvétetik. Voja, Cluj, Reg. Ferdinand 65.

Kis befektetéssel nagy haszon. Házipari fonóképek fölállítására sürgősen társat keresek. Dombria, Cluj, Str. Eratlianu 50.

Diáklány 12 éves korig uri családnál kosztot és teljes ellátást kaphat. Cim a kiadóban.

Eladó 1 ebédlo kredenc, 6 börszék, 1 asztal, 1 gyönyörű fikusz. Darabonként is megvehető. Regele Ferdinand 53. 1-5.

Zsidó család diákokat teljes ellátásra jutányosan elvállal. Gábel tanár, Str. Gen. Berthelot 6.

Egy Cur-Salom parcella eladó. Ajánlatokat „Kézpénz” jeligén kiadóhivatal továbbít.

H...
a n...
már

Hogyan let

Amszterdan császár, aki magányát, né Heydt báró é gában egy cse szaguldja Hol most arra ki utazása csak je speciális célja dalom egykor. Az igazság életét az utó elkeserítették. Gestapo főnök a doorni kast uralomra kerül met kémeknél környékét, a hogy Hitler dent kiszimat tányban történ

Mióta a ne surlódások ke nak idegesített nek lehetősége lyesebb munká az időtől kezd és az acélsíak tek a Harmad szik Vilmos ex toán hatott az szolgálát és etl hosszu autótúra

Egy holland tést folytatott jával, aki egy ma is bejárato nemzeti szocial Vilmos nem ad len ujságíróna afölött, hogy e gés van. Az é gányában csak ját fogadja és nek azt a kiss hűek maradtal eszméjéze.

— Az excésá ber lett — me holland ujságib uralkodásának ban volt része kodni a nyelv Vilmos optimis restaurálása közeljövőben hallgat.

— Mi a véle a hitlerizmusró Vilmos bará kérdésre.

— Az excésá — a hitlerizmi érdeklődéssel f vonalakban nem pontot a hitle lyes hozzájárul hettek volna be. Azt hiszi azonb gosan messzire 30-án és Hind jobban megerő ben. Az a véle nemzeti forrad narchia restat hogy az ország nyugalmát. Saj hogy mig ural tipusa volt az szélyesebb és l uralkodó közö felülálló” mona ben a császár tölténé be. Valo

Huszonöt libát kapott a német excsászár Szentmárton napjára ajándékba a kölni zsidóktól

Hogyan lett Vilmos a katolikusok és zsidók reménysége. Az excsászár mosolyog és közeli trónra kerülésében bízik

Amsterdam, augusztus 15. Vilmos excsászár, aki éve óta nem hagyta el doorni magányát, néhány nappal ezelőtt utrakelt. Heydt báró és Hermina hercegnő társaságában egy csodaszép autót keresztül-kasul száguldja Hollandiát. Hitler és környezete most arra kíváncsi, vajjon az excsászár utazása csak kéjtudás vagy van valamilyen speciális célja az utazással a német birodalom egykori koronás fejének.

Az igazság az, hogy Vilmos excsászár életét az utóbbi két esztendőben nagyon elkeserítették a kémek. Himmler ur, a Gestapo főnöke egész kémhálózatot szőtt a doorni kastély körül közvetlenül Hitler uralomra kerülése után. Egész raja a német kémeknek lepte el a hollandiai kastély környékét, akiknek az volt a feladatuk, hogy Hitler és környezete számára mindent kiszimatoljanak, ami a doorni kastélyban történik.

Mióta a nemzeti szocialista pártban surlódások keletkeztek és Hitlerék jobban idegesítette az excsászár restaurálásának lehetősége, a doorni kémszervezet erősebb munkába kezdett, különösen attól az időtől kezdve, amikor a monarchisták és az acélszakosok nyíltan háborút üzentek a Harmadik Birodalomnak. Ugy látzik Vilmos excsászár nagyon nyomasztóan hatott az egyre terhesebbé váló kémszolgálat és ettől akart menekülni, amikor hosszú autótúrára szánta el magát.

Diszkrét ember lett az excsászárból

Egy holland újságíró érdekes beszélgetést folytatott az excsászár egyik barátjával, aki egyike ama keveseknek, akik ma is bejáratosak a császári udvarba. A nemzeti szocialisták uralomra kerülése óta Vilmos nem adott többet intervjút egyetlen újságíróknak sem. Nem lehet kétség afelől, hogy e két dolog között összefüggés van. Az egykori császár doorni magányában csak néhány személyes barátját fogadja és a nemzetközi politikai életnek azt a kisszámú személyiségeit, akik hírek maradtak a német monarchizmus eszméjéhez.

— Az excsászárból nagyon diszkrét ember lett — mondotta Vilmos barátja a holland újságíróknak. Tudott dolog, hogy uralkodásának idején sok szemrehányásban volt része amiatt, hogy nem tud uralkodni a nyelvén. Ez most megváltozott. Vilmos optimista, hiszi, hogy a monarchia restaurálása elkerülhetetlen és hogy a közeljövőben be kell következnie. Ezért hallgat.

— Mi a véleménye Vilmos excsászárnak a hitlerizmusról? — kérdezte az újságíró. Vilmos barátja kerülő választ adott a kérdésre.

— Az excsászár — hangzott a válasz — a hitlerizmust kísérletnek tekinti és érdeklődéssel figyeli annak útját. Nagy vonalakban nem foglal el ellenséges álláspontot a hitlerizmussal szemben. Személyes hozzájárulása nélkül fia sohasem léphetek volna be a barnaingesek sorai közé. Azt hiszi azonban, hogy a náciizmus túlságosan messzire ment. Különösen június 30-án és Hindenburg halála óta egyre jobban megerősödött ebben a véleményében. Az a véleménye Vilmosnak, hogy a nemzeti forradalomnak föltétlenül a monarchia restaurálásába kell torkolnia, hogy az ország visszakaphassa beléletének nyugalmát. Sajátságos és jellemző dolog, hogy míg uralkodásának idején Vilmos típusa volt az autokratánál és a legszemélyesebb és legimpulsívabb volt minden uralkodó között, addig ma „a pártokon felülálló” monarchia felé hajlik, amelyben a császár a döntőbírónak a szerepét töltendő be. Valószínű, hogy a hitükben és

érzelmükben megbántott katolikusok emiatt szimpatizálnak újból az excsászárral.

Zsidó zarándoklat Doornban

— Szóval II. Vilmos a katolikusok és a zsidók reménysége — jegyezte meg irónikusan az újságíró.

— Valóban így van — hangzott a válasz. — Egyre több zsidó zarándok érkezik Doornba. Tegnap a hazafias egyesületek küldöttségei és a volt frontharcosok voltak Doornban, ma a zsidó frontharcosok érkezését várják. Németországi zsidók,

akik Hollandiában üzleti uton, felhasználják az alkalmat, hogy letegyék révjegyüket a doorni kastély előcsarnokában. Névjegyükkel együtt virágot és apróbb ajándékot is hoznak. Szentmárton napján Németországszerte az a szokás, hogy mindenki libát eszik. Néhány gazdag kölni zsidó huszonöt csodálatos libát küldött ezen a napon az excsászárnak. Egy zsidó pénzügyes pedig, aki jelenleg Londonban él, az elmúlt télen, amikor Vilmos pénzügyei igen rosszul álltak, korlátlan hitelt nyitott a számára.

Damokles kardja

— Vilmosnak mérhetetlen vagyona van, de egész vagyona Németországban van. Németországból tudvalevőleg nem lehet tőkét exportálni és a barna orszög vezetői az excsászárral sem voltak hajlandók külföldi pénzt tenni. „Ha nem engedik ki a pénzemet — üzenté ki Vilmos — akkor a német határon az első őrszemtől fogom kérni, hogy részesítsenek a helyi koldusszegélyből.” Csak erre a kijelentésre változtatta meg álláspontját a német kormány és Vilmos hozzájuthat pénzhez, amennyire szüksége van, de csak annyira.

Közzétették a devizacsalás vádiratát

Dumitrescu volt bankkormányzót jóhiszeműnek minősíti a vádirat

Bucuresti, augusztus 15. Ma közzétette a vizsgálóbíró a devizacsalási ügyben elkészített vád indítványát. Az okmány igen aprólékosan foglalkozik az ügy történetével és Vasilescu, Nacht, valamint Călätorescu által elkövetett hasonló szélhámosságokkal. Leírja, hogyan csapták be a belgákat, akikkel elhitették, hogy a jelenlegi vádlottaknak lehetőségében áll a Banca Națională al biznys kedvezményeket elérni. Tony Iliescu szerepét kijárásnak minősítik. A vádindítvány kiemeli, hogy gyanúsak voltak a szenátusi alelnököknek Vasilescuval való kapcsolata, tekintve a kettejük között levő kulturális különbséget. Ami a Nemzeti Bank szerepét illeti, azt teljesen törvényesnek és kor-

rektnek minősítik. Grigore Dumitrescu volt bankkormányzó határozata a transzferkére határozott volt, anélkül, hogy kedvezett volna. Az indítvány kiemeli, hogy a bankkormányzó által hozott határozat hasonló volt más ilyetelmű ügyekben hozott döntvényeivel és a jegybank méltósága nem szenvedhet kárt ebben az ügyben, amennyiben a vádlottak által elkövetett szélhámoságok nem volt kapcsolata és köze a Bankhoz.

A vádindítvány végül intézkedik a Vasilescu-mal talált 3.388.500 lejnek, mint corpus delicti letétele helyezéséről, továbbá megállapítja annak szükségességét, hogy a Nemzeti Bank derítse ki, honnan szerezték a belgák a 25 millió lej készpénzt.

Kémkedésért öt évre ítélték Probst Viktor aradi magántisztviselőt

A bíróság bebizonyítottan látta, hogy egy szomszéd állam javára katonai titkokat szolgáltatott ki

Arad, augusztus 15. Probst Viktor állás-talan magántisztviselő állott a bíróság előtt, aki ellen az volt a vád, hogy egyik szomszéd állam javára kémkedett. Film-drámákban és a regényekben általában „szencziós ügy”-ként állítják be a kémkedési ügyeket, éppen ezért nagy érdeklődés nyilvánult meg Probst Viktor ügye iránt. Az az érdeklődés azonban túlzottan bizonyult: eléggé jelentéktelen, szürke kis esetté szigorított a Probst-ügy, melynek azonban a bíróság súlyos ítélete ad érdekességét.

Probstot néhány hónappal ezelőt tartóztatták le. Az állás nélküli magántisztviselőt a politikai rendőrség már hosszabb ideje szigorú megfigyelés alatt tartotta és ennek eredményeképpen megállapította, hogy egyik szomszéd állam határszéli kémszolgálatával áll összeköttetésben. Az állambiztonsági hivatal Probst valamennyi ténykedéséről pontos tudomással bírt, összes leveleit felbontották és miután kiderítették, hogy milyen vegyintést használt, előhívták a titkos írásról levelezést, lefényképezték a jelentéseket, majd alkalmas pillanatban leleplezték Probstot, aki beismerő vallomást tett.

Az ügyben két ízben tartott már tárgyalást az aradi törvényszék és legutóbb az ügyészség kérelmére zárt tárgyalás megtartását rendelte el a törvényszék. A bizonyítási eljárás befejezése után — ezen a legutóbbi tárgyaláson, — a bíróság a bizonyítási kiegészítést rendelte el és a mai tárgyalásra megidézték Nicoara őrnagyot, az aradi hadosztály vezérkari főnökét, akit ma ugyancsak zárt tárgyaláson

hallgatott ki a bíróság. A vallomás megletele után ismét nyílt tárgyalásra került sor és Gitta Agoston főügyész vádbeszédeiben kérte a vádlott súlyos megbüntetését. Rámutatott arra, hogy Probst hazafarsulat követett el, ami kitűnik Nicoara őrnagy esküvel megerősített vallomásából is. Probst összes leveleit lefényképezték, bizonyítékok egész sora van a bíróság kezében és a vádlott maga is beismerte, hogy kémkedett, katonai titkokat árult el. Bebizonyult a vizsgálat során, hogy Probstnak egy olyan kémszolgálati főnök adta az utasításokat, akit néhány esztendővel ezelőt éppen Aradon ítélték el hasonló körülmények között.

A védelem azzal igyekezett enyhíteni a büncselekményt, hogy Probst tulajdonképpen csalást követett el: megcsalta megbízóit, mert teljesen értéktelen anyagot küldött a kémközpontnak.

Hogy miből állott Probst „kémkedése” — feszegette a védelem — az kitűnik abból, hogy az a kémközpont, ahová jelentéseit küldte, állandóan panaszkodott, hogy Probst értéktelen silány anyagot továbbított és azzal fenyegette, hogy nem veszik igénybe szolgálatait. Probst nyomorgó, állás nélküli tisztviselőember, aki azért vállalta a kémkedést, mert másképp nem tudott családjá megélhetéséről gondoskodni. De egy percig sem gondolt arra, hogy komoly kémanyagot továbbít majd. Ez abból is kitűnik, hogy állandóan olyan híreket továbbított, amelyek a lapokban is megjelentek. Így arról írt, hogy ki az aradi helyőrségi parancsnok, hogy a hadsereg előtti kiképzés munkáját tartalékos tiszték

Valójában a német kormány alighanem azért változtatta meg álláspontját, mert Vilmos azzal fenyegetőzött, hogy nyilvánosságra fogja hozni Hindenburg eredeti végrendeletét, amelynek kézzel írott szövegét Hermina hercegnő helyezte el egy hágai bank széfjébe.

A Harmadik Birodalom egy pénzügyi Damokles kardfélélet tart függve Vilmos feje fölött. Ha a Führer ellen beszél — pénznélkül marad. Valószínű azonban, hogy Vilmosnak, aki 1927-től 1930-ig szubvencionálta a náciakat, elég argumentuma van Hitler és Schacht ellen.

Vilmos excsászár azonban változtatlanul mosolyog. Noha a náciak rengeteg borsót törnek az orra alá, noha egy politikai besugó elcsábította unokahúgát, aki most kispolgári életet él Berlinben, az excsászár változatlanul bízik önmagában és jövőjében.

— Sohasem volt ilyen mosolygós a császár — mondotta Vilmos barátja az újságíróknak. — Berlin fénykorában nem volt nálánál hallgatagabb ember.

— Talán azért — fejezte be a beszélgetést az újságíró — mert Hitler sohasem mosolyog.

végzik, egyizben pedig a 25-ös vadászredről küldött jelentést, már pedig ez a vadászred nem is létezik. Egészen tisztán kitűnik a tényekből, hogy Probst kény szerhelyzetben folyamodott a kémszolgálati való kapcsolat felvételéhez, azonban bünt nem követett el. Igaz, ugyan, hogy a törvény esetében a szándékot is bünteti, de Probstnál annyi enyhítő körülmény játszik közre, hogy a védelem csak azért nem kér felmentő ítéletet, mert azt akarja, hogy az ítélet példát szolgáljasson, azonban enyhe büntetés kirovására kéri a bíróságot.

Az utolsó szó jogán Probst kérte a bíróságot, hogy vegye figyelembe az összes enyhítő körülményeket, majd a bíróság meghozta ítéletét:

Probst Viktort bűnösnek mondotta ki a törvényszék és öt esztendei börtönnel sújtotta. A büntetésből 95 napot kitöltöttnek minősítette. A védelem megfellebbezte a súlyos ítéletet.

Costiui gyógyfürdőn 40 százalékos kedvezményt kapnak az Uj Kelet előfizetői

Az Uj Kelet kiadóhivatala és a mara-muresi Astra-között a napokban megállapodás jött létre, melynek értelmében az Uj Kelet előfizetői a Costiui gyógyfürdőn kivételes kedvezményben részesülnek. A megállapodás értelmében az Uj Kelet előfizetői az összes fürdőjegyek árából 40 százalékos kedvezményt kapnak. A CFR 50 százalékos kedvezményt ad a costiui nyaralóknak. Az ellátás hihetetlenül olcsó, ugyancsak a lakások. A fürdőn orth. kóser vendéglő is van. Az Uj Kelet előfizetői a costiui kedvezmények miatt forduljanak Schön Dezsőhöz, lapunk si gheti megbízottjához.

— Csökken az ipari szesz fogyasztása. Az ipari szesz fogyasztása, minden erőfeszítés ellenére, tovább esik. Az idei április-júniusi fogyasztás az elmúlt év hasonló időszakával történő összehasonlításban a következő képet mutatja: 1934 április 532.96 hl. 1935 április 501.34 hl. 1934 május 709.74 hl. 1935 május 425.17 hl. 1934 június 303.28 hl. 1935 június 310.55 hl. Az esés a fogyasztásban 8%. Ezt részben annak is kell tulajdonítani, hogy az elmúlt évben bőséges volt a szőlőtermés, ami miatt az ipari szesz fogyasztása háttérbe szorult. Az italfogyasztás nem csökken, amint ezt az április-június bevételezett illetekeiről készített kimutatás igazolja: pálinka 1934: 14.8, 1935: 19.8. Sör 1934: 83.9, 1935: 67.4, Bor és pezsgő 1934: 30.6, 1935: 41.7. Az idei szőlő és szőlőtermés elég jónak mutatkozik. A következmények nem fognak elmaradni: a szeszfogyasztás ismét esni fog. A sörgyárak is attól tartanak, hogy a szeszfogyasztásban is esés állhat be a védekezés céljából kartellszerű megállapodást készítenek elő.

HÍRDETÉS AZ ÜZLET LELKE:
HIRDETÉS AZ UJ KELETRE

Istenkeresők a Kárpátok alatt

A MÁRAMAROSI CHASZIDIZMUS REGÉNYE

IRTA: SCHÖN DEZSŐ (49)

— Szóval azt ajánlod nekem, hogy vegyem fel újra a strájlmit? — mondta Náchman Hers és gunyosan kacagott.

— Nem rólad van szó, vagy én rólam — folytatta Hers Lájb fokozott lendülettel. Ha hiba az, amit a zsidó történelem az önálló állam pusztulása után elkövetett azzal, hogy nem tünt el a történelem szinpadáról, amint azt más népek tették — úgy azt a hibát az asszimilációval ma úgy se lehet helyrehozni. A népek nyomra ma úgy se bír megemészteni bennünket. A történelem homályos, ködös periódusába van verve az az ék, amely meggátol mindenféle keveredést zsidó és másfajta között...

Hallgattak. Nagyon messzire elkalandoztak. Hogy milyen gondolatokat kavart fel egy ilyen kis füzet...? Náchman Hers előbb találta fel magát és átmenet nélkül tért vissza a téma kiindulópontjához.

— A kiadód mindenben egyetértett veled? — kérdezte rövid idő múlva.

— Azt nem mondhatom. Kihuzott egy fejezetet és a végén beláttam, hogy neki van igaza. És most nem bánom, ha újra nevetesz, de tudd meg, hogy én szociológiát is tanítok ebben a kis könyvben, amelyről előbb-kéni megvagyok győződve, hogy rövidesen a vallásos tömegek népszerű olvasmánya lesz. Én ugyanis megírtam — miután kikutattam a zsidó irodalom összes idevonatkozó részleteit — hogy az apának mesterségre kell fognia a fiát, mert az esküvő után csak így tudja eltartani családját. Ugyanakkor az asszonyi kötelességekre is rámutattam. Kimutattam az asszony szerepét a háztartásban, a házimunkában és kihangsúlyoztam, hogy bármilyen gazdag és vagyonos is az asszony, akkor is foglalkoznia kell valamivel. Abból indultam ki, hogy az unalom szüli meg az asszony agyában a bünt és az unalom az ördöge mindennek. Nem szabad elfelejtened, hogy ami ebben a könyvben le van fektetve, az mind szentírás a vallásos tömegek számára. A gyermeknevelésről is írtam egy fejezetet, de a kiadó azzal érvelt, hogy ez a munka legfeljebb az újszülötteknek a kohanitatól történendő kiváltásáig mehet; nem lehet tovább terjesztani a könyv keretein. Beláttam, hogy a kiadónak igaza van s ez a fejezet csak meggátolhatja a munka népszerűsítését.

— Más irodalmi terveid is vannak? — kérdezte Náchman Hers komolyan.

— Oh, adok én ennek a tömegnek művészetet is. Munka alatt van néhány szindarabom. Persze, ez nem a régi sablon, nem szerelmi regény. Tölem nem fogod megtudni, mi történt Ádámmal és Évával még Kain előtt. Ezt kétezer esztendő óta néhány millió variációban már megírták, én nem akarom szaporítani ezt a számot. Én a régi purimi játékokat akarom új tartalommal felfrissíteni. A megfelelő műkedvelő gárdát erre a célra megtalálom a jesivákban. Ők, a böcherek fogják azt a műfajt az egész országban népszerűsíteni. Első szindarabom két főhőse a choszed és a „dács“. A chaszid okos és bölcs; kedves Isten és ember előtt. A „dács“ nyomorult és szerencsétlen és félszeg. A chaszidizmus apológiája lesz ez a művészet. Felvonulatomban bennük a gettó sok nevelés és gyökértelen figuráját; a sádcheneket, vénlányokat, olyan alakokat, kiket a zsidó néphumor bőségesen terel.

A szavakat hüvös csend követte. Feszült volt a hangulat. A márseliki páfordulása elrontotta a dolgot, megbolygatta a barátságot...

Hers Lájb felállt és kezét nyújtott. Náchman Hers elbucszott tőle. Náchman Hers hangja rezignált volt és mint aki fájdalommal mond le valamiről, ami olyan kedves volt előtte, halkán ejtette:

— Sok szerencsét...

NEGYVENEGYEDIK FEJEZET

Reb Lipe Teitelbaum Sigheten trónolt, de hatalmi szava azért eljutott az ország távoli zugába is. Mert eltekintve attól, hogy főbbja volt az ország legzsidóbb hitközségének és vezére a „hatóságilag jóvágyott“ hithű zsidóságnak, legendás szerencse kísérte végig egész életpályáját. Neki minden sikerült, az ő hatalmát mindenki elismerte, előtte minden ellenfél térdet hajtott. S hiába, sok véletlennek évtizedeken át való szerencsés összetalálkozása még egy chaszid rabbinál is igazi érdemszámba megy...

Reb Lipe Teitelbaum nyugodtan ült sighet-i trónján, mert nem volt riválisa. A wizensitzi udvar ki volt utasítva az ország területéről s így minden akció, amit azután kezdeményezett, csak arra irányult, hogy pozícióját továbbra is megtartsa. A wizensitzi udvar befolyása közvetett volt, a rebe személyét a „kiküldött“-ek és az írott betű erejének kellett pótolniok. Ha a wizensitzi udvar valamelyik tagja a maramuresi hívekkel akart érintkezni, kénytelen volt megállni a megye tul-szélén, a bukovinai Jakoboniben. És itt — Reb Berce Koffler, a kitudó chaszid humorista hasonlatával élve — „a kerítésen kívül álló kecskék módjára nyujto-

gatták nyakukat, hogy néhány szál füvet haraphassanak...”

A falvakon mindennapi vendégek voltak a vándor-rebék: a burstini, dolonai, sztrétine, komarnoi, zidicsojvi és a többi dinasztiai unokái. Viszont ezek a házaló rebék csak a falvakat járták, nem merészkedtek be a városba, mert a belügyminiszeri rendelet őket is „ódon-szerű előítéletekkel eltele, a talmudbani jártasságon kívül minden más közhasznú műveltség nélkül“ kuruzs-lóknak deklarálta s bennük látta azt az elemet, amely „akadályul szolgál a józan műveltség gyarapodásának.“ Ezek az „unokák“ nem jelentettek konkurenciát a sighet-i udvar számára. Hatalomban és befolyásban úgy aránylottak a sighet-i rabbihoz, mint a Fidzsi-szigetek törzsfőnökei az angol királyhoz.

Reb Lipe Teitelbaum nyugodtan kormányzott, mert nem zavarták a szomszédok területi aspirációi. Tudott dolog ugyanis, hogy akárcsak a történelem során számtalan esetben, úgy a chaszid mozgalom történetében is újabb földterületek meghódítása volt a legtöbb háboru elindításának oka. A „chucer“, illetve az udvar területi épsége jelentette itt is a legsúlyosabb problémát. A profán világban könnyebb a helyzet, mert hegyek, vizek és térkép vonalak jelzik a határt és grancsárok örökölnek fölötté, viszont a chaszid-világban bizonytalanok a határok, s gyakran előfordul, hogy az egyik rebe területének közepén a másik rebe hivei vernek sátrat, felépítik a maguk imaházát és exterritoriális jogokat követelnek egész csapatjuk számára. A chaszid rebe vezérek rendszerint arra pazarolja energiáját, hogy a szomszédot kizorítsa pozíciójából és hogy gyengítse annak hatalmát. Reb Lipe különös szerencsésnek tudható be, hogy ezek a chaszid világban általában érvényes szabályok órá nem vonatkoztak. Előtte nyitva állott egy egész ország. Az ő birodalma Sighet-től Fiuméig terjedt és ezen a területen nem akadt rebe, aki komolyabb chaszid-csoportot a magáénak vállalhatott volna.

Kivétel ez alól (no igen, mert a szabályt csak a kivétel erősíti meg) a szaploncai rebe képezett. Ő volt az a csodaszéri jelenség, aki felborította a természet rendjét, ő volt az a tünemény, akire akarva-nem akarva feleltek figyelni.

A szaploncai rebe megnyilatkozásáról szóló történet alapján véve olyan egyszerű, mint az ábécés könyvek egy rövid kis meséje. Egy szaploncai zsidó, bizonyos Reb Jánkev Basch férjhez adta a lányát. A vő az após házában ült és tanult; vallásos életmódot folytatott és egy szép napon — rebe lett. Szinte máról-holnapra történt a dolog. Híveket fogadott, kvitlitt vett, szóval úgy viselkedett, mint minden más chaszid rabbi.

Új rebe-dinasztia a tizenkilencedik század hetvenes éveiben...! Több, mint egy évszázaddal Bál Sém halála után, olyan időben, amikor a Mester tanítványai, az első és a második garnitúra is, klasszikus-szamba mentek; amikor a chaszidizmus a családi érdekekhez viszonyítva idomított arculatát; amikor harcoss mozgalom lett belőle, amely a zsidó közélet minden terén vezető és domináló szerephez akar jutni; amikor az összes apostolok gyermekei, unokái és ünokái trónkövetelők voltak és késhegyre menő harcban állottak egymással; amikor testvérek verekedtek egy-egy darabka „területért“, sokszor egy-egy személyért, mint az elkeseredett tüzharcban, amikor fülhöz illesztett puskával a lövészárok biztos fedezékéből személy szerint céloznak egymásra a szembenálló tábor katonái...

Új rebe-dinasztia a tizenkilencedik század hetvenes éveiben...! A szent együgyűségnek olyan foka volt ehhez szükséges, amely igazán csak kivételes tehetséggel megáldott emberekben van meg. A szerencse is erősen a hóna alá kellett, hogy nyuljon, mosolygós ábrázatot kellett mutatnia, hogy a szerencsétlenje el ne kallódjon a chaszid diplomácia utvesztőjében. Hogy ne keserítsék hátra azok, akik a szomszéd rebe udvarában komáskodnak, hogy ne váljon földönfutóvá a sok zaklatástól, gyótréstől és kintásztól... Hogy a konkurrencia fel ne falja szőröstül-bőröstül...

Reb József Májér Weisz ebben az időben lett chaszid rabbi és a maramuresi Szaplonca községben egy új-dinasztia alapjait vetette meg.

Ki volt ez az ember? Talán valami nagy caddiknak az unokája? Szó se róla, ő maga sem állította ezt soha. Űkapja nem volt Bál Sém előimádkozója, dedapja nem fogta le a haldokló mezricsi maggid pilláit, szépapja nem kapta örökségbe a rimenevi caddik szemefényét, nagyapja még csak a lublini caddikhoz sem ment szombatra, hogy a szentéletű ember fényéből rá árrasson. Egyszerű, becsületes zsidó szülők gyermeke volt. Előbb megnősült és Borsán lakott, majd Munkácsra került, ahol a város végén egy kis viskóban nyomorgott. A szomszédok irgalmára volt utalva, azok küldtek neki egy kis fát, tejet és meggyaszt. Szerencsétlen volt házasságle, mert kétszer nősült és mindkét felesége meghalt. Szaploncán nősült harmadszor, egy özvegyasszonyt vett el feleségül. Harmadszori nősülése révén olyan

helyzetbe került, hogy megszüntek számára a mindennapi gondok s a nyomor már nem mutogatta neki drasztikus arculatát. Szaploncán, az apósa házában lett Reb József Májérből chaszid rebe, — egy olyan ember, akin ezek és ezek tekintete csüng.

A homály és titokzatoság jóságos fátyla burkolja a fogamzás és szülés szent csodáját. A tudomány elmegy egy bizonyos határig, de ott megáll, mert a magasabb akarat nagy művészetének titkát nem tárhatja fel jeges műszere. Hogyan lett chaszid rebe a szaploncai kocsmáros vejéből? Felteszed a kérdést és azt a választ kapod, hogy a zidicsojvi rebe megáldotta; hogy már gyermekkorában azt mondta róla „a sájn majechl, — a sájn majechl...“ De vajon hány okos zsidó gyermek koponyáját találta szépnek az öreg zidicsojvi szent? Viszont, ha a szaploncai hívó talpraesett, azt válaszolja: „A mi rebénk azért lett a zsidóság vezére, mert méltó volt rá, mert annak született“.

Az élő legenda, a kézzelfogható csoda ott ült Szaploncán egy kis házában és bőséges áldásait árasztotta az emberekre. Mert attól a perctől kezdve, hogy Reb József Májér beköltözött a faluba, a szaploncai zsidók nem tudták többé, hogy mi a nyomor és nélkülözés. Mindenkinél volt kenyere s ennek tetejében az a tudat, hogy a rebe a közelben van, nyugodt elégedettséget kölcsönzött. A falu megélenkült, jöttek állandóan a hívek, akadt dolga a fuvarosnak, aki a közeli vasutállomástól a faluig szállította a híveket s kerestt a többi zsidó is, mert hiszen majdnem minden zsidó ház berendezett vendégfogadó volt. Akinek ezek a foglalkozások nem konvenáltak, az imakönyvet, kegyszereket és a rebe által megáldott tárgyakat árult. A rebe pedig imádkozott és tanult és utolsó garasig szétosztotta azt a tömegtelen kincset, amivel hivei elhalmozták.

„Édes, naiv szó, — mondja Reb József Májér Szepinkér első életrajzírója — régi zsidó legenda meséli, hogy a kinyilatkoztatásnál mind az előjövő időknek zsidó lelkei is ott lebegtek a Szinaj körül, aztán visszatértek az egekbe és várják, várják a maguk idejét... De megeshetik, sokszor meg is esik, hogy elkésve száll a földre egy ilyen lélek és akinek Rabbi Móse Kordovero, Rabbi József Káro, Luria és Vital idejében volt a helye, megbújat az Ur trónusa alatt és régi idők, messzsi tájak levegőjéből sodródott el a maramuresi hegyek közé az 1870-es években...“

„Miben rejlett Reb József Májér ereje? Kabbalista volt, szakértők szerint évszázadok óta a legnagyobb. A zsidó géniusz megcsókolta a gyermek József Májér szívét, lelkét és szeretettel tárujt meg előtte a misztikus tan kapuja és lelke megfürdött abban a ragyogásban, ahol halandó ember tekintete nem bírja el az áradó fényt...“

Talán nem is volt chaszid a Bál Sém-féle derüs életszemlélet apján. Inkább askéta volt és megtagadta az életet. Az ő alakja minden előzetes bejelentés nélkül kilépett a mult és a letűnt századok zsidó történelmének lapjaiból és tizennyolc kilométernyire Sighet-től feltámasztotta a régi kabbalisták világát. Egy életem át igyekezett a régi chaszidizmust az ujkori misztika aranyzálaival átszőni. Abból indult ki, hogy a zsidó nép minden idők viszontagságain átmentett kincse a szeméreméretet, a könyörületeség és jótékonykodás s világosan látta, hogy ez a kincs azonos és marandandó a jelenségek változásában is. Életéje tóráján és imáján kívül a „gemilez cheszed“ volt, a szeretetnek, az irgalmasságnak és jóindulatnak az alkalmazása, mely a talmud szerint egyike azoknak a pilléreknek, amelyeken a világ és az emberi társadalom nyugszik.

A szombat délutáni „selesid“ ideje volt a megfelelő alkalom arra, hogy Reb József Májér hivei előtt megnyilatkozzon. A falu zsidósága és az idegenből jött hívők serege összegyűlt ilyenkor a beszmedresbe, hogy részt vegyen az utolsó szombati lakomán. Alig hogy a sötétség kitergette jóságos leplét, titokzatos csend lobdózott be a beszmedresbe, a zsufolt imaházba az ember szinte hallotta saját szívverését. A feszült csend közepette megszólalt egy mélyeség, fájdalmas, édes andalító hang, úgy tünt, mintha a magasságból szólna:

„Májér futer hat gezugt — haj-vé — — haj-vé — — vé — —“. S ömlöttek a szavak, sisteregtek, zúgok és viharoztak. Arról szóltak, hogy zsidó emberről csak jót szabad mondani, mert aki a zsidó ember érdemeit keresi, annak érdemeit fent is méltányolják. S szólt a hang arról, hogy az emberek azt hiszik, miszerint örökké élnek, de mikor az ember a földön fekszik, kinyujtva, halott, dermedt lábait az ajtónak irányítva, szörnyen bánja a dolgokat, de már nem bír segíteni. Szólt a hang a jó Isten hatalmáról, aki előbb kisugárzott miriád világot, majd megteremtette az eget és a földet és kiválasztotta az embert, hogy szolgálja Őt és dicsérje. „Hogyné szegyele né magát az ember — kérdezte — amikor olyasmit csinál, amitől neki, büszke isteni teremtménynek szegyeneknie kellene...“ S szólt a hang a magasságra, szinte meg lehetett tapintani; áthatolt tárgyakon, szöveteken, behatolt az agyakra és a szívekbe és az emberek arra gondoltak, hogy ez a Caddik, aki beszél hozzájuk, egy égi szent, aki minden nap bójtől, sohse eszik húst, szombatban is csak egy falatot izlel meg, nem tudja milyen ize van annak, ha az ember az ágyában kialussza magát; egy olyan ember aki a feleségét csak a hangjáról ismeri meg, mert még soha nem nézett az arcába, aki mindenét szétosztja és könyörög a szegény embernek, hogy ne nehezeltjen rá amiatt, hogy keveset ad neki, de Isten a tanuja, hogy neki magának sincs több...“

(Folytatjuk)

Str. Saguna
pénteken, aug.
között dr.

— Olvasónk
regényfolytatá
folytán zavar
végéről pár so
jezet helyett
Hogy a regé
mai számunk
zet néhány so
valamint a kö
után a köve
annak közlésé

— Készül
curestiből jele
rowszki közöt
orosz kereske
zése végett a
ponti kiküldő
várnak Román
fontosabb por
resztül végzet

— Sibuban
tart vidéki m
Bucurestiből
szerint a korn
15 közötti idő
teit többek kö
és Galaton ta

— Nem eng
bornokot a ha
ból jelentik: A
totta Dumitres
ból való elboc
rését azzal, ho
lyamatban elle
felette itélkez

— Idegesség
rosszullét, leve
esetében a terr
rúviz az emész
eredő zavarok
teti, az étvágy
a testnek és sz

— Összel gy
jelentik: A Fi
vitás, — hogy
Jese be fog kö
netel az arany
lap bizonyosra
folyamata rövi
ciaországban ő
helyzet várható
güleséhez s a
nek kiegyensül

— A legfiat
nésszó. Hollyv
labb és legnir
ban kétségtele
le, aki egy fil
gyermek-művés
y goow up —
amellyel az e
főlé emelkedik
Lucien Boyern
olyan sztárgáz
Szülei magán
azon a napon
amikor a gyer
dezte.

— Mandel F
találománya. Eg
dekes találom
mintegy bizony
kis rátermettsé
vet, de esetleg
het magának a
törekvő szorga
üres óráiban t
kozott és enne
szabóiparban s
adódik elő nap
vel rengeteg
fel magát az
állapította, hog
kréta nem pra
szellemes kész
és ha a szövet
egy különleges
és ha a szövet
egyenes csikot
egyébként köm
mint az eddigi
nyes fétaláló
gyártását, ame
a rendes szabó
tő, hogy töme
jelenteni a sza

HIREK

Az Országos Zsidó Párt Cluji Igazgatóságának

Str. Saguna 7 sz. alatti jogvédő irodájában pénteken, augusztus 16-án délelőtt 1—2 óra között dr. Fendrich Ernő tart inspekción.

— **Olvasóinkhoz.** Lapunk tegnapi számának regényfolytatásában nyomdatechnikai hiba folytán zavar állott be. Ugyanis a 40. fejezet végéről pár sor lemaradt és a következő fejezet helyett a 42. fejezet eleje jelent meg. Hogy a regény folytonosságát biztosítsuk, mai számunkban ismét közöljük a 40. fejezet néhány sorát, annak lemaradt folytatását, valamint a következő 41. fejezet elejét, mely után a következők sorrendjében folytatjuk annak közlését.

— **Készül a román-orosz konvenció.** Bucarestből jelentik: A Costinescu és Osztrowszki között elvben megbeszéltek román-orosz kereskedelmi egyezmény megszövegezését a szovjetkormány egyik központi kiküldöttét, bizonyos Ledmontovot, várnak Romániában. A konvenció egyik legfontosabb pontját képezi a Románián keresztül végzett tranzitforgalom.

— **Sibuban, Aradon, Jasiban és Galaton tart vidéki minisztertanácsot a kormány.** Bucarestből jelentik: A lapok értesülése szerint a kormány szeptember 15 és október 15 közötti időre tervezett vidéki értekezleteit többek között Sibuban, Aradon, Jasiban és Galaton tartják meg.

— **Nem engedik ki Dumitrescu csendőrtábornokot a hadsereg kötelékéből.** Bucarestből jelentik: A hadügyminisztérium elutasította Dumitrescu tábornoknak a hadseregből való elbocsátására vonatkozó kérését azzal, hogy jelenleg vizsgálat van folyamatban ellene és mint katonára felelt kell felelté itélkeznie.

— **Idegesség, fejfájás, álmatlanság, reggeli rosszullet, levertség, bágyadság, szédülés** esetében a természetes „Feerne József“ keserűviz az emésztőszervek hiányos működéséből eredő zavarok nagy részét azonnal megszünteti, az étvágyat erősen fokozza s visszaadja a testnek és szellemnek régi frissességét.

— **Összel gyengülni fog a font.** Londonból jelentik: A Financial News szerint — nem vitás, — hogy a font szokásos őszi gyengülése be fog következni, miután jelenleg szünetel az aranyvalutától való menekülés. A lap bizonyosra veszi, hogy a fontgyengülés folyamata rövid ideig tartó lesz, mert Franciaországban ősze a politikában újra súlyos helyzet várható, ami az aranyvaluták gyengüléséhez s a font szezonos gyengülésének kiegyensúlyozásához fog vezetni.

— **A legfiatalabb és leghíresebb filmszínésznő.** Hollywoodból jelentik: A legfiatalabb és leghíresebb filmszínésznő Hollywoodban kétségtelenül a hat éves Shirley Temple, aki egy filmben a főszerepet játsza. A gyermek-művész egy dalt énekel — Wheu y goow up — Ha majd megnövök — címűt, amellyel az előadóművészet legnagyobbjaitól emelkedik. Különb Ivette Gilbertnél és Lucien Boyernél. A fiatal gyermek ugyanolyan szírázást kap, mint Lillian Harvey. Szülei magántisztviselők. Apját egy bank azon a napon bocsátotta el szolgálatából, amikor a gyermeket egy filmrendező felfedezte.

— **Mandel Ferenc helybeli zsidó női szabó találománya.** Egy cluji zsidó fiatalember érdekes találománnyal lepte meg a szabóipart, mintegy bizonyítékát adva annak, hogy egy kis rátermettséggel és ötlettel nemcsak nevet, de esetleg egy kis vagyonkát is szerezhethet magának az ember. Mandel Ferenc egy törekvő szorgalmas helybeli zsidó nőiszabó, üres óráiban technikai dolgokkal is foglalkozott és ennek során rájött arra, hogy a szabóiparban sok olyan gátló körülmény adódik elő naponta, amelyek kiküszöbölésével rengeteg kellemetlenségtől szabadítja fel magát az iparos. Mandel Ferenc megállapította, hogy a szabászatban használt kréta nem praktikus és ezért egy olyan szellemes készüléket konstruált meg, amely egy különleges összetételű port tartalmaz és ha a szöveten végig húzzák, úgy vékony egyenes csíkot hagy maga után, amely egyébként könnyebben távolítható el onnan, mint az eddigi krétának a nyoma. A leleményes feltaláló már megkezdte a készülék gyártását, amely terjedelmre nem nagyobb a rendes szabó krétánál és bizonyosra vehető, hogy tömegcikk lévén, forradalmat fog jelenteni a szabóiparban.

— **Kivégezték Naghka japán tábornok gyilkosát.** Londonból jelentik: Tokióban Naghaka tábornok azezredes gyilkosát halálra ítélték és kivégezték.

— **Megkezdtek a „skóciai Szahara“ erdősítési munkálatait.** Londonból jelentik: Hozzákezdtek a Burghaid és Mairn között fekvő nagyterjedésű „skóciai Szahara“ erdősítési munkálataihoz, miután az utóbbi évek során a homokpuszta még az eddiginél is nagyobb gyorsasággal terjeszkedett.

— **Folyik a mentési akció az elárasztott olasz területen.** Rómából jelentik: A Genova felől északra eső Orba-völgyet s a benne fekvő Cavadat még árvíz borítja. A mentési akció folyik. Néhány napot fog igénybe venni, amíg meg lehet állapítani a túmegkatasztrófa halálos áldozatainak pontos számát. Az olasz kormányhoz a világ minden részéből érkeznek részvétlívratok a katasztrófa hírére.

— **Brünnig amerikai előadó-körutra megy.** Londonból jelentik: Az Angliában élő Brünnig volt német birodalmi kancellár a közeljövőben Amerikában Lowell-intézet rendezésében előadó körutra megy.

— **Izületi csúznál és ischiásnál, neuralgikus és arthritikus fájdalomnál** egy pohár természetes „Feerne József“ keserűviz, reggel éhgyomorral bevéve, gyorsan előmozdítja a gyomor és a belek működését s igen könnyű, lágy székllettel, jó emésztést és kellemes közérzetet biztosít.

— **Constantinescu Tancred lesz az új bankormányzó?** Bucarestből jelentik: Kapcsolatban a Banca Nationala kormányzói állásának betöltésével, liberális körökben szó van Constantinescu Tancred kinevezéséről. A lapok azonban bizonyosra veszik, hogy Tatarescu pártonkívüli személyiség kinevezését fogja szorgalmazni.

— **Összehívták a kínai Koumintang nemzeti kongresszusát.** Nankingból jelentik: A Koumintang nemzeti kongresszusát szeptember 20-ra összehívták. A miniszterek lemondásai ellenére sem várható ez időpont előtt új, végleges kormány megalakulása Kínában.

— **Indig Alfred hangversenye.** A Goldmark zsidó zenegyűlést rendezésében tegnap este nagyszerű koncert zajlott le a katolikus gimnázium nagytermében. Indig Alfred, a jövővi hegedűművész ezuttal kimerítő programmal lépett a cluji közönség elé, amelynek keretében teljes egészében érvényre tudta juttatni művészi kvalitásait. Koncertjegy egy Brahms-sonátával kezdte, amelyet komoly átérzéssel és technikailag is kelőően megoldva, adott elő. Saint Saens mesteri hegedűversenyének második tételét nagy virtuozokra emlékeztető tisztasággal, leszűrősséggel és nemes vonókezeléssel hozta ki. Műsorának további részében kisebb szvitteket interpretált, amelyek közül Vivaldi, Paganini, Balogh és Vioniafsky műveit kiemelték megérdemelt hatást. Bródy Nocturno-ját mély érzelmességgel interpretálta a művész, aki a közönség sürgetésére és szüneti nem akaró tapsaira még két finom kompozíciót játszott el. A koncert kétségkívül lelkes és sikeres gazdag hangulatát, művészi élményeit nem kis mértékben fokozta Zsuzsanna Rezsóné zongorakísérete, aki meglepő precizitásával és simulékony intelligenciájával járult hozzá az estély kivételes sikeréhez.

— **Rövidesen a devalvációs párt fog felülkerekedni Hollandiában.** Zürichből jelentik: Pénzügyi körökben még nem itélik teljesen elmultnak azt a párbajt, amely a hollandi forint értékelése körül a deflációs Amsterdam tőkés- és bankvilága és a kereskedő Rotterdam devalvációs igényei között folyt. A bekövetkezett megnyugvás a jelek szerint csak ideiglenes jellegű s végül is a devalvációs párt le fogja gyűrni ellenfelét.

— **Öt éves sakkjátszma.** Newyorkból jelentik: A történelem leghosszabb sakkjátszmája lesz az, amely néhány héttel ezelőtt kezdődött a délafrikai Johannesburg és az északamerikai Minnesota állam sakk-egyesületének elnöke, két elismert mesterjátékos között. Ugynevezett távjátszma folyik, még pedig szokatlanul nehéz körülmények között, mert ha az egyik játékos lép, négy héte telik, míg az ellenfél tudomást szerez róla és további négy hét telik el, míg a legközelebbi lépésre sor kerül. Gyakran féljétszakát töltök el sakkasztal előtt megfeszített gondolkodással — jelentette ki a Johannesburgi játékos —, mert ellenfelem igen erős. De meg vagyok győződve, hogy ha ugyan egyáltalán sikerül legyőznie, 1940 előtt nem fejezheti be diadalmasan a játszmáját.

— **Németország nem fogja ülle tette kezével nézni Oroszország befolyásának növekedését a Duna-völgyben.** Varsóból jelentik: Irányadó körökben azt tartják, hogy helytelen a szovjetnek a középeurópai ügyekbe olymértékű beavatkozási jogot biztosítani, amelyet terbe vettek. Németország aligha nézheti öibetett kezekkel az orosz befolyás növekedését a Duna-völgyben.

— **Eljegyzés.** Freund I., reghini főrabbi leányát Leát, eljegyezte Lichtenstein Hillel képezített rabbi, a beceani főrabbi fia. (Mindkettő külön értesítés helyett.)

— **A 8-ik sor. 2-ik osztályú** 4721-4722-ig számozott éremjegy. 1935. augusztus 15. Az osztálysorsjegyeken nyertek: Lei 1.000.000 No 5187 seria I; Lei 1.000.000 No 5187 seria II; Lei 500.000 No 97 seria I; Lei 500.000 No 97 seria II; Lei 200.000 No 64901 seria I; Lei 200.000 No 64901 seria II; Lei 100.000 No 45743 és 61023 első és második seria Lei 500.000; 29310, 50694, 47645 és 61509 első és második seria, Lei 20.000 No 23696, 10697, 44500, 54251 és 66168 első és második seria, továbbá 672 nyereséggel 15.000 és 5000 Lei között, valamint 2222 lej nyertes mindazon számok első és második seriálai, amelyek végződései 01, 16 és 60. — A mellékorszájtéknok: Lei 1.000.000 No 116882, seria I; Lei 1.000.000 No 116882 seria II; Lei 1.000.000 No 116.882 seria III; Lei 250.000 nyertes 131.705 első, második és harmadik seria; 100.000 lej nyertes 114454, 169936 mindhárom seriálai; Lei 50.000 No 141406, 162585 és 296759 első második és harmadik seria; Lei 10.000 No 129233, 160148, 157849, 191987, 192248, 210173, 210896, 226360, 229996, 240876, 241776, 238297, 285956, 257664, 288940, 298801 I, II és III seriálai, valamint 549 nyereséggel 5000 és 2000 lej között, továbbá 444 lej nyertes mindazon számok az első, második és harmadik seriálai, amelyek 3 utolsó számjegyére a következők: 069, 099, 113, 368, 438, 493, 383, 718, 794 és 790. — Az 1 millió nyereséggel Bucuresti egyik külvárosának egy nyomorgó embere nyerte, aki két nappal ezelőtt vásárolta jegyét.

Hirek az épülő országból

— **Az 5695-ik első kilenc hónapjában (1934 október—1935 április) a KKL 200 ezer fontot fizetett ki régi adósságainak törlesztésére és 180 ezer fontot fordított új földterületek megszerzésére (156.000 fontot mezőgazdasági és 24 ezer fontot városi telek megszerzésére). E produktív investíciók mellett a KKL jelentős összeget fordított jelenlegi koloniáknak fenntartása érdekében.**

— **A Hadassa amerikai zsidó nőszervezet elnöke Mrs. Jacob Jeruzsálembé érkezett.** Mrs. Jacob utazása azzal a Hadassa által finanszírozott tervvel van összefüggésben, hogy Scopus hegyén báró Mayer Rotschild nevére egyetemi klinikát építsenek. Ezek a klinikák képeznek a magvát a jeruzsálemi héber egyetem orvosi fakultásának. Mindaddig, míg az orvosi fakultás meg nem nyílik, az egyetemi klinika alkalmat fog adni a palesztinai orvosoknak arra, hogy továbbképezzék magukat.

— **A kormány városépítő osztályának jaffai kerületi központja végleg hozzájárult az ugynevezett Grünblatt-terv megvalósításához, amely szerint lehetővé válik Telaviv területének a tenger felé történő megnagyobbitása. A terv másfélkilométer hosszú és 120 méter széles tengerszél kiszárítását teszi lehetővé. A munkálatok, amelyek révén a város területe így megnagyobbodna, mintegy egymillió fontsterlingbe kerülnek. A Grünblatt-csoport hajlandó ezt az összeget befektetni, amennyiben a nyert terület gazdasági kihasználásának jogát ráruháznák.**

— **Az elmúlt napokban egy sajtófogadtatás alkalmával, Hoofien, az Anglo-Palestine bank vezérigazgatója részletesen tájékoztatta a nyilvánosságot a bank alaptőkéjének emeléséről. A bank üzletkötésére az utóbbi évben erősen kibővültek, a betétek összege 6.329.447 lej lett ki és állandóan növekvőben van. A bank nettónyeresége az elmúlt üzletévben 113.000 font volt, amelyből 8 százalékos osztalékképpen 24.068 fontot fizettek ki. Eddig 40 ezer fontot utaltak az a tartalékalapra és további 50 ezer fontot fordítanak ugyanerre az alapra. Ugy, hogy a tartalékalap 140 ezer font fölött fog rendelkezni. Az Anglo-Palestine Bank kitűnő helyzete tette lehetővé, hogy összeköttetésbe kerüljön a londoni City nemzetközi tőkéjével és alaptőkéjét így felemelheti ennek segítségével. A bank 250 ezer font névértékben új részvényeket fog kibocsátani.**

— **Másfélévi szünet után Nahalalban újra megkezdődött az építkezés. Egyelőre 35 házat építenek, amelyeknek költsége egyenként 55 fontot tesz ki. A Jewish Agency 113 fonttal járul hozzá minden ház építéséhez.**

— **A Palesztine Gazette jelentése szerint 15 új kereskedelmi részvénytársaságot jegyeztek be a kereskedelmi regiszterbe. Jeruzsálemben többek között egy petróleumkereskedelmi részvénytársaságot 200 ezer font alap tőkével.**

— **A régóta tervezett jeruzsálemi sétatér számára véglegesen a Dávid király hotel és a vasúti állomás közötti területet választották ki. A Montefiore-örökség tulajdonosa ingyen adja át a városnak a telket.**

— **Julius 17-én megnyílt Haifában az új Savoy Grand Hotel. A hatemeletes szálloda épülete 35 ezer fontra került.**

— **A palesztina—lengyelországi légitörlemény megnyílt. A repülőgépek menetideje 29 óra.**

— **Litvánia ki akar békülni a németekkel.** Párizsból jelentik: A Journal des Débats szerint sok jel mutat arra, hogy Litvánia fel akar hagyni eddigi politikájával hogy kibékülhessen a németekkel. Litvánia kötelező nyilatkozatot készült tenni abban az irányban, hogy teljes mértékben tiszteltben fogja tartani a Memel-alkotmányt.

— **Befejezés felé közeleg a Stavisky-ügy vizsgálata.** Párizsból jelentik: A több, mint 18 hónap óta tartó Stavisky-féle vizsgálat befejezés felé tart. A tárgyalást előreláthatólag novemberben tartják meg.

— **Létrejött az orosz-olasz árpáuzlet.** Londonból jelentik: Gazdasági és pénzügyi körök információi szerint létrejött az orosz-olasz árpáuzlet. Olaszország keletafrikai csapatai részére több ezer tonna árpát vásárolhat szovjetterületen.

לריויד ימי ארץ ישראל

PALESTINE MARITIME LLOYD Ltd.

HAIFA

Az első Zsidó Tengerhajózási Társaság hajóinak nyári menetrendje:

Indul Constantinából:

Har Karmel	augusztus 23	I/a osztály Lei 6000
Har Cion	augusztus 30	I/b osztály Lei 5000
Har Carmel	szeptember 7	II osztály Lei 4000
Har Cion	szeptember 14	Constanța—Haifa és vissza
Har Carmel	szeptember 22	I/a osztály Lei 9000
		I/b osztály Lei 8000
		II osztály Lei 7000

Jegyeket kibocsát és mindennemű felvilágosítással szolgál:
Az erdélyi, bánáti, magyarországi, csehszlovákiai, jugoszláviai vezérképviselet:

UJ KELET utazási osztálya

Vidéken az Uj Kelet fiókiadóhivatalai és tudósítói szolgálak felvilágosítással.

